

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1881.   Andra Kammaren.   N:o 45.

Torsdagen den 21 April.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 14 i denna månad.

§ 2.

Föredrogos och bordlades för andra gången:

Stats-Utskottets Utlåtande N:o 66, angående anvisande på Riksgäldskontoret af fyra utaf innevarande Riksdag beviljade anslag; och

Samma Utskotts Memorial N:o 67, angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 12 på dagen.

In fidem

H. A. Kolmodin.

Fredagen den 22 April.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Upplästes ett så lydande sjukbetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammare Herr Johannes Jonsson insjuknat i ansigtsros (erysipelos faciei) och derföre tills vidare icke kan lemna sitt hem, intygas härmed å läkareed.

Stockholm den 21 April 1881.

Oskar Th. Sandahl,
Med. Doktor och Professor.

§ 2.

Om anvisande på Riksgäldskontoret af vissa anslag.

Till afgörande förekom Stats-Utskottets Utlåtande N:o 66, angående anvisande på Riksgäldskontoret af fyra utaf innevarande Riksdag beviljade anslag.

Utskottet hade i *punkten 1* af detta utlåtande gjort följande hemställan:

“att de under innevarande riksdag för år 1882 beviljade anslag till statens jernvägsbyggnader i Norrland, till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade jernvägar, till bestridande af kostnaderna för uppförande å statens jernvägstrafiks tomter i kvarteret Svanen inom Stockholm af en byggnad, innehållande expeditions- och tjenstelokaler samt åtskilliga boställslägenheter för innehafvare af befattningar vid statens jernvägstrafik samt till låneunderstöd för enskilda jernvägar må till utgående från Riksgäldskontoret anvisas, och Riksgäldskontoret bemyndigas att medelst försäljning af obligationer, tillhörande vare sig 1872, 1875, 1878 eller 1880 års lån, i mån af behof bereda erforderlig tillgång till förenämnda anslags bestridande.”

I sammanhang med frågan om sättet för bestridande af berörda anslag hade Utskottet till behandling förehaft den del af Herr *Nils Peterssons* inom Andra Kammaren väckta och till Stats-Utskottet remitterade samt i Utskottets utlåtande N:o 40 redan till en del behandlade motion (N:o 152), i hvilken motionären föreslagit Riksdagen besluta, att icke vidare upptaga utländska lån, men i stället bemyndiga fullmäktige i Riksgäldskontoret att upplägga ett inhemskt lån till belopp af tio millioner kronor, för att vid behof användas som

låneunderstöd åt enskilda jernvägsbolag, mot vilkor, som fullmäktige skulle ega att närmare bestämma, och att utgå under fem år med två millioner årligen samt upplagdt med så kallade premieobligationer och i svenskt mynt i små valörer.

Om anvisande på Riksgäldskontoret af vissa anslag.
(Forts.)

Och hade Utskottet, beträffande detta förslag, hemställt i *punkten 2*,

att Herr Nils Peterssons ifrågavarande motion, i hvad den afsåge statens upplåning, ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Mot sistnämnda hemställan hade Herr Nils Petersson inom Utskottet reserverat sig.

Sedan uppläsning skett af det förslag, Utskottet framlagt i *punkten 1*, lemnades ordet till

Herr Nils Petersson, hvilken anmält sig vilja afgifva yttrande i fråga om sättet för förevarande ärendes föredragning, och som nu anförde: Jag anhåller att båda punkterna i detta betänkande må blifva på en gång föredragna och att diskussionen måtte få röra sig om hela betänkandet, emedan båda punkterna i sjelfva verket beröra samma ämne.

Hvad Herr Nils Petersson sålunda föreslagit, blef af Kammaren bifallet; i följd hvaraf Utskottets hemställan i *punkten 2* nu jemväl upplästes.

Derpå anförde

Herr Jöns Rundbäck: Hvar och en, som genomläst detta betänkande, lärer väl hafva funnit, att sjelfva beslutet eller klämman icke står i öfverensstämmelse med den motivering Utskottet uppställt. Utskottet föreslår nemligen, att Riksdagen skall besluta upplåning af medel till betäckande af fyra olika anslag å tillsammans 4,050,000 kronor. I afseende på dessa anslag säger Utskottet i sin motivering, enligt mitt förmenande, mycket riktigt, att anslagen till statens jernvägsbyggnader i Norrland och till låneunderstöd åt enskilda jernvägar böra med lånta medel utgå och i följd deraf, å Riksgäldskontoret anvisas. I fråga om anslagen till uppförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade jernvägar och till uppförande af den nya byggnaden i kvarteret Svanen i Stockholm, säger Utskottet, att sådana anslag hafva under de senare åren på Riksgäldskontoret anvisats och af upplånta medel bestridts; och tillägger der- efter: "Utskottet anser likväl en skilnad förefinnas mellan nyssnämnda anslag och anslagen till de egentliga jernvägsbyggnadernas utförande samt håller före, att dylika anslag till mindre byggnader och anläggningar lämpligen borde å riksstaten anvisas. Om dylika efter en bandels färdigbyggande förekommande eller för trafikförvaltningen erforder-

Om anvisande på Riksgäldskontoret af vissa anslag.
(Forts.)

derliga, jemförelsevis mindre utgifter i regeln utginge af skattemedel, skulle sådant antagligen leda till ökad sparsamhet, och Utskottet anser sig böra såsom eftersträfvansvärdt framhålla, att dylika anslagsfordringar för framtiden må kunna tillgodoses, utan att ökning af statsskulden deraf må behöfva föranledas." Här förordar Utskottet således på det amplaste, att sådana medel icke böra upplånas och uttalar som sin åsigt, att en sådan grundsats skulle hafva till följd en "ökad sparsamhet" i framtiden. Ett sådant steg skulle det icke heller varit för tidigt att nu taga. Samma grundsats uttalades ock af de komiterade, som för flera år sedan voro tillsammans för att granska trafikstyrelsens räkenskaper; komiterade framhölo nemligen att de behof, som uppstode för nya byggnader vid redan färdiga banor, skulle fyllas af jernvägstrafikens egna medel och statsverket följaktligen icke belastas med skuld för dem. Det är för mig ett sant nöje att finna, det denna tanke blifvit af Utskottet erkänd. Men har den blifvit erkänd, så synes den mig ock böra sättas i verket, så mycket mera som något hinder icke förefinnes för dess tillämpande just nu. Såsom Herrarne af Stats-Utskottets Betänkande N:o 67 kunna finna, har Stats-Utskottet beräknat Riksgäldskontorets inkomster och utgifter för nästkommande år så, att Riksgäldskontoret skulle få ett öfverskott af öfver 4 millioner kronor. Vid sådant förhållande kan det väl icke vara skäl att nu dels öka skatterna, för att sålunda öka statsverkets grundfond, och dels ytterligare taga upp lån till ändamål, som icke göra detta oundvikligen nödvändigt, eller för att få ett öfverskott på Riksgäldskontorets medel? Enligt min öfvertygelse böra de 550,000 kronor, som erfordras för nya byggnader vid de redan trafikerade jernvägarne samt för nybyggnaden här i Stockholm anskaffas icke genom upplåning, utan man bör dertill använda de medel Riksgäldskontoret har till sitt förfogande såsom öfverskott. Jag vågar tro, att, om Andra Kammaren fattar ett sådant beslut, hvilket, såsom Stats-Utskottet sjelf anför, har sparsamhet och andra goda skäl för sig, Första Kammaren också skall förena sig derom. Gör Första Kammaren återigen icke detta, utan frågan måste blifva föremål för gemensam votering, hindras derigenom ej Riksdagens afslutning ens med en enda timme. Jag säger detta, emedan jag förutser, att en eller annan kan möta mig med den invändningen, att Riksdagens afslutande derigenom skulle kunna uppehållas.

På grund af hvad jag tagit mig friheten andraga och med stöd af de motiv Stats-Utskottet sjelf i sitt betänkande gifvit, anhåller jag, att Kammaren måtte besluta att punkten 1:o) må få följande lydelse: att de under innevarande riksdag för år 1882 beviljade anslag till statens jernvägsbyggnader i Norrland, till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade jernvägar, till bestridande af kostnaderna för uppförande å statens jernvägstrafiks tomter i kvarteret Svanen inom Stockholm af en byggnad, innehållande expeditions- och tjenstelokaler samt åtskilliga boställslägenheter för innehafvare af befattningar vid statens jernvägstrafik, samt till låneunderstöd för enskilda jernvägar må till utgående från Riksgäldskontoret anvisas, hvarföre Riksgäldskontoret benyändigas att me-

delst försäljning af obligationer, tillhörande vare sig 1872, 1875, 1878 eller 1880 års lån, i mån af behof bereda erforderlig tillgång till bestridande af förenämnda anslag till statens jernvägsbyggnader i Norrland samt till låneunderstöd för enskilda jernvägar tillhopa 3,500,000 kronor, hvaremot öfriga här ofvan anmärkta anslag till belopp motsvarande 550,000 kronor böra bestridas af kontorets egna disponibla medel. Någon skadlig inverkan på Riksgäldskontorets ställning, om detta mitt förslag bifalles, är icke att befara, då kontorets behållning vid 1882 års slut ju är beräknad till mera än 4,000,000 kronor. Den enda förändring, som behöfde vidtagas, vore att utgifterna för år 1882, som af Utskottet, enligt betänkandet N:o 67, beräknats till 17,174,594 kronor 70 öre, i stället upptoges till 17,724,594 kronor 70 öre och den beräknade behållningen i stället minskades till 3,621,657 kronor 8 öre. Riksgäldskontoret finge ju ändå, som Herrarne se, en ganska vacker behållning. Att nu upplåna medel till så stort belopp som Utskottet föreslagit och derjemte öka skatterna, anser jag vara hvarken klokt eller lämpligt. Jag anhåller om proposition på mitt nyss framställda förslag.

Om anvisande på Riksgäldskontoret af vissa anslag.
(Forts.)

Herr E. G. Boström: Då jag förlidet år, i likhet med hvad Herr Jöns Rundbäck nu gjort, fäste Kammarens uppmärksamhet på det, efter mitt förmenande, olämpliga uti att för ändamål sådana som dessa, använda lånade medel, hade detta ingen effekt, enär Riksdagen då var så långt framskriden. Nu deremot kan jag kanske hoppas på ett bättre resultat, isynnerhet som Stats-Utskottet, som i fjor kategoriskt förklarade, att dessa anslag äro af beskaffenhet att böra med lånade medel bestridas, i år medgifvit att de böra å riksstaten anvisas.

Emellertid skall jag anhålla att först få påpeka beskaffenheten af de utgifter, som nu skola bestridas med de 550,000 kronorna, och för att lätta öfversigten tillåter jag mig indela dem i tre grupper. Den första utgöres då af sådana utgifter, om hvilka man visserligen kan säga, att de äro kapitalutlägg. De afse nemligen utläggande af nya spår, uppbyggande af nya stallar och dylikt, och då det ju icke kan förnekas, att dessa anläggningar verkligen utgöra en tillökning i banans kapitalvärde, kunde det ju ock tyckas vara skäl för att de bestredos med upplånade medel. Men å andra sidan, då man betänker, att här är fråga om banor, af hvilka somliga redan varit upplättna för trafik i ett tjugutal af år, så kan det väl icke vara lämpligt att så länge hålla banans byggnadskonto öppet. Och om man äfven häremot invänder, att banan är allt för ny, för att hafva undergått någon nämnvärd försämring, så får man väl ändock medgifva, att en banbyggnad, äfven om den är väl underhållen, icke kan fortfarande hafva samma kapitalvärde. Dessutom veta vi, att någon afskrifning icke eger rum i jernvägsbyggnadsräkenskaperna, och då är det naturligen än mer origtigt att för hvarje liten ny anläggning öka en banas nybyggnadskonto, som dock väl en gång får lof att afslutas.

Den andra gruppen af ifrågavarande utgifter är det ännu mera

Om anvisande på Riksgäldskontoret af vissa anslag.
(Forts.)

oegentligt att bestrida på sätt Utskottet föreslagit. Dit vill jag räkna omkostnaderna för uppförande af en byggnad å statens jernvägs- trafikens tomter i kvarteret Svanen i Stockholm, för nya byggnaders uppförande vid Hesselholms och Nässjö stationer m. m. Dermed afses egentligen icke något, som är för trafiken behöfligt, utan hufvudsakliga orsaken till dessa byggnader är att man funnit det vara mera ekonomiskt fördelaktigt att bereda bostäder åt jernvägstjenstemännen, i stället för att lemna dem hyresersättning i penningar. Dessa utgifter, med hvilka således i sjelfva verket icke afses annat än att betäcka en del af tjenstemännens aflöning, böra följaktligen betraktas såsom löpande; och om utgifter af detta slag har ju Riksdagen vid flera föregående tillfällen uttalat, att de icke böra med lånade medel bestridas.

Till tredje gruppen räknar jag slutligen anslagsbeloppet af 70,000 kronor för oförutsedda utgifter. Rörande detta skulle jag till och med våga bestrida, att det ens är behöfligt. Ty när Trafikstyrelsen så noga specificerat sina behof, att den begärt anvisande af 2,000 kronor för ett, 5,000 kronor för ett annat och 4,000 kronor för ytterligare ett annat ändamål o. s. v., så synes det som om Trafikstyrelsen gått så långt i detaljer, att man näppeligen kan befara att den gått förbi något. Man skulle kunna karakterisera denna utgiftspost så, som om Trafikstyrelsen resonnerat på det sätt, att få vi blott dessa 70,000 kronor, nog alltid kunna de användas. Mest olämpligt af allt synes mig, att en utgiftspost som denna, om hvilken man ej ens kan säga, hvartill den skall användas, bestrides med upplånade medel.

Utskottet har, såsom jag i början af mitt anförande nämnde, erkänt att de utgifter, med hvilka jag nu sysselsatt mig, egentligen borde bestridas med å riksstaten uppförda anslag, men slutar dock med en hemställan, att upplånade medel härtill må användas. På sidan 11 i Utskottets Memorial N:o 67, sedan Utskottet förklarar sig anse att de öfverskott, hvilka vid den af innevarande riksdag verkställda statsreglering kunnat uppstå, böra komma statsverkets grundfond till godo, samt att alltså denna grundfond bör förstärkas med 1,501,700 kronor, tillägger Utskottet, att det endast under förutsättning af en sådan amortering å statsverkets ifrågavarande skuld ansett sig kunna i sitt utlåtande N:o 66 — det nu föreliggande — tillstyrka den fonderade skuldens ökning medelst anvisande å Riksgäldskontoret af ifrågavarande 550,000 kronor. I förbigående tillåter jag mig påpeka det oegentliga uti att tala om förstärkande af *statsverkets grundfond*. Statskontoret balanserar ju för närvarande med en skuld af 13 millioner till Riksgäldskontoret, och man kan ju ej tala om att öka grundfonden, innan denna skuld blifvit betald; vida riktigare och klarare hade det derföre varit att begagna uttrycket: "till afbetalande af Statskontorets skuld till Riksgäldskontoret". Hvad betyder emellertid Utskottets nyssnämnda resonnement? Jo, att denna statsverkets ofonderade skuld på 13 millioner skall till en del åtminstone betalas genom en ökning af den fonderade skulden. Således skulle Riksdagen genom en sådan åtgärd upphäfva sitt år 1879 fattade beslut,

att skulden skulle betäckas antingen genom öfverskott eller ökade skatter.

För min del finner jag så litet skäl tala för Utskottets förslag uti det hänseende, som jag nu vidrört, att jag vågar anhålla om afslag å detsamma. Dock kan jag icke förena mig med Herr Jöns Rundbäck uti hans yrkande, att till bestridande af ifrågavarande utgifter, medel skulle anvisas att utgå från den behållning af 4,000,000 kronor, som Riksgäldskontorets kassaförslag för år 1882 upptager, ty i sjelfva verket kommer beloppet äfven då att utgå af upplånade medel, då Riksgäldskontoret ej disponerar andra, och behållningen ej representerar annat än förskott å upptagande lån. Jag får derföre hos Herr Talmannen anhålla om proposition derpå, att Kammaren, med godkännande af hvad Stats-Utskottet uti nu föredragna punkt föreslagit i afseende å sättet för bestridande af dels anslaget å två och en half million kronor till statsbanebyggnader i Norrland, dels anslaget å en million kronor till låneunderstöd åt enskilda jernvägsbyggnader, måtte besluta, att öfriga i denna punkt omförmälda anslag af tillhoppa 550,000 kronor blifva å riksstaten för år 1882 anvisade.

Om anvisande på Riksgäldskontoret af vissa anslag.
(Forts.)

Herr Nils Petersson: Lika med de båda föregående talarne anser jag det vara en oriktig princip, som hittills följts, då man med lånta medel bestridit sådana tillfälliga behof, som nya byggnader vid statens redan trafikerade jernvägar. Jag tror nemligen, att om dessa kostnader utginge af statsmedel, man i sinom tid skulle blifva försigtig och icke bygga så öfverdådigt som nu understundom skett. Dock skulle jag icke heller hafva något så synnerligt emot, att dessa kostnader bestredes med lånta medel, om man blott en gång komme in på den banan, att upptaga lånen inom landet. Då skulle nemligen vådan af att oupphörligt låna icke blifva så stor. Som vi veta, har England en mycket stor statsskuld, men nationen har deraf intet men, derföre att största delen af denna skuld är placerad hos landets egna invånare. Jag är härmed inne på frågan om min i detta ämne väckta motion, som just afser, att vi skulle få obligationer, som löpa inom landet. Jag har redan länge funderat på den här saken, så det är ingen ny fråga, och jag tror, att det skulle vara landet till ganska stor nytta, om detta mitt förslag bifölles. Hvarföre jag icke förut väckt denna motion, har varit derföre, att jag väl insett, att det kunde vara en politik att låna penningar från utlandet, så länge man på dagordningen hade frågan om förhöjande af tjänstemännens löner. Genom de stora belopp, som då indrogos i landet, sjönk nemligen penningvärdet och på så sätt fick man en skenbar anledning, att höja lönerna mera, än som eljest kunnat komma ifråga, men då den saken, som jag hoppas, numera är öfverstånden, borde nationen inse, att det icke går an att på det sättet låna i tid och otid.

Nu har emellertid Utskottet sökt vederlägga min motion dermed, att vi redan lånat så mycket, att något vidare lån icke skulle behövas. Detta är dock ett resonnement som jag icke kan taga för godt. Då man nemligen vet, att 1880 års lån var afsedt för konvertering

Om anvisande på Riksgäldskontoret af vissa anslag.
(Forts.)

af äldre statslån, kan det icke annat än förefalla underligt, att detta blifvit en anledning att fortsätta den utländska skuldsättningen. Mig synes det hafva varit lämpligt, att fullmäktige i Riksgäldskontoret samtidigt med konverteringen af de äldre lånen för de nya behofven upplagt ett inhemskt lån. Om då konverteringen, såsom några hålla före, icke lyckats så väl, så hade man i alla fall kunnat hafva det inhemska lånet i reserv.

Vidare har man till bemötande af min motion invändt, att om svenska nationen är så benägen att hafva inhemska obligationer, så finnas sådana redan att tillgå, i det att af 1880 års obligationer, som alla äro affattade jemväl på svenska språket, äfven finnes en del med så låg valör som 400 kronor, men den som så resonerar, han känner icke svenska folket. Vill man få afsättning för obligationer inom landet, då skola de utfärdas på vida mindre belopp. Man måste taga saken sådan den är, och vill man se, hurudana obligationerna böra vara för att kunna tränga ned till och spridas bland den stora mängden, må man då taga exempel från 1860 års premieobligationer. De hade icke högre valör än 10 thaler, och det är ett belopp som något hvar kan lägga ned på sådana papper. Valören 400 kronor är deremot aldeles för hög, och Herrarne få nog se, att icke en hundradedel af dem kommer att spridas bland folket, utan blir det måhända en eller annan penninginrättning som köper dem. Nu väntar jag, att mot mitt förslag om återupptagande af premieobligationer möjligen få höra det inkastet, att detta vore ju lotteri, och det bör man icke vänja svenska folket vid. Men jag vågar säga, att det icke vore något lotteri, men väl en ganska nyttig afledare för det lotteriskoj, som nu bedrifves här i landet. Det var icke längesedan vi här öfverlade om åtgärder för att förekomma att de utländska lotterierna droge så mycket penningar ur landet. Ja, mine Herrar, bästa sättet vore att inrätta ett ordentligt lotteri för statens räkning. Detta anser jag alls icke vara farligt. De menskliga begären kunna aldrig förqväfvast, och derföre bör man i stället söka skaffa dem en naturlig afledning. Icke heller kan detta sägas vara något spel, då ju den som köper en premieobligation, har hela sitt kapital kvar, och det endast blir en del af räntan, som användes till premier. Derigenom skulle äfven förekommas att, som nu sker, stora belopp dels gå till utlandet, dels användas till inköpande af skrifter, som till sitt innehåll äro allt annat än helsosamma och med hvilkas spridning lotterier äro förenade. Härigenom skulle man, så att säga, bilda en sparkassa för svenska folket, och vill man en gång få reda i våra finanser, då bör man söka skapa en nationalförmögenhet; och det kan ske på detta sätt.

Jag inser mer än väl, att det i Riksdagens sista timme icke lönar mödan att göra något yrkande, men jag har velat uttala dessa åsikter, emedan i min motion måhända icke fullt tydligt redogöres för hvad som med densamma egentligen afses; och jag har gjort det i den förhoppning, att frågan skall upptagas af kraftigare händer än mina, och sålunda i framtiden komma den svenska nationen till godo. Frågan är af den allra största vikt, så vidt nemligen vi en gång skola sluta upp med skuldsättningen till utlandet. Jag begärde att få båda

punkterna i betänkandet behandlade i ett sammanhang på det att, i händelse motionen vunne understöd här i Kammaren och Herrarne sålunda i likhet med mig insåge, att man borde taga steget fullt ut, vi då måtte besluta att lemna Riksgäldskontorets fullmäktige rättighet att upptaga ett inhemskt lån. Jag vågar dock icke nu, i Riksdagens sista timme, göra något yrkande i sådant syfte och skall ej heller under diskussionen framställa något sådant, derest jag icke finner min mening mera allmänt omfattad, utan har, som sagdt är, endast velat uttala mina åsikter i frågan.

Om anvisande på Riksgäldskontoret af vissa anslag.
(Forts.)

Herr Ola Andersson i Burlöf: Jag är i sjelfva verket fullkomligt ense med de tvenne förste talarne, hvilka framställt anmärkningar mot den första punkten i föreliggande betänkande, derutinnan att jag, i likhet med dem, anser lämpligast vara att anslag till byggnad af dessa fastigheter i allmänhet uppföras på riksstaten, i stället för att, såsom nu sker, kostnaden bestrides med lånta medel. Detta har Utskottet också utan reservation erkänt. Men i motsats till dem anser jag, att Utskottets förslag icke står i strid med dess motivering, ty, om också Utskottet har anfört skäl, hvarföre Utskottet för närvarande ansett sig icke kunna tillstyrka nämnda anslags uppförande i riksstaten har Utskottet frambállit nödvändigheten att för framtiden så bör ske, hvidan man således återgår till den väg, som förut varit anlitad. I grunden kommer det på ett ut, om man afbetalar något mera på den skuld, som ådragits för statens löpande utgifter och i stället lånar upp medel till dessa byggnaders utförande, eller tvärtom.

Det har dock syns Utskottet, att starkare skäl tala för att göra afbetalningar på en skuld, som vi hafva för årliga utgifter, än att anvisa medel på riksstaten till detta ändamål, då man har att välja häre mellan.

Jag är icke fullt ense med talaren på upplandsbänken derutinnan, att det skulle vara mindre skäl för att med statsmedel bebygga ifrågavarande kvarteret Svanen, än beträffande öfriga nu ifrågavarande byggnader. Då en del af ifrågavarande byggnad skall användas till bostäder för tjenstemän, så synes mig ännu olämpligare att för detta ändamål använda lånta medel. I allt fall tror jag att Kammaren skall finna ännu större skäl i att göra afbetalningar på de skulder, som man varit nödsakad att göra för bestridande af de löpande utgifterna.

Det af Herr Jöns Rundbäck gjorda yrkande är hufvudsakligen lika med Utskottets och sålunda lätt affärdadt. Han har endast yrkat användande af Riksgäldskontorets behållning för ifrågavarande ändamål, men han ville icke att kostnaderna skola uppföras å riksstat och sålunda utgå af skattemedel. Utskottet har också sagt att "Riksgäldskontoret skulle bemyndigas att medelst försäljning af obligationer i mån af behof bereda erforderlig tillgång till etc." Då är det också klart, att Riksgäldskontoret skall i främsta rummet använda de tillgångar, som Riksgäldskontoret har inestående, innan man upptager

Om anvisande på Riksgäldskontoret af vissa anslag.
(Forts.)

ytterligare lån för detta och dylika ändamål. Således behöfver jag derom icke orda vidare.

Hvad det andra förslaget beträffar, så har äfven det med det nu sagda blifvit bemött. Dessutom anser jag, att ett annat beslut, beträffande första punkten, än det, som Utskottet föreslagit, endast skulle leda till att intrassla både denna och följande fråga. Det torde derföre vara olämpligt att nappa på den kroken. Det kan naturligtvis icke vara någons mening att höja tilläggsbevillningen till mera än 50 procent, och då skall följden icke blifva annan än den, att man genom godkännande af Herr Boströms förslag, måste minska afbetalningen på de tillfälliga löpande skulderna.

Vidkommande slutligen Herr Nils Peterssons anmärkningar i afseende på den andra punkten, så befinner jag mig uti den egendommiga ställningen, att jag äfven sympatiserar med honom i de åsikter han uttalat. Jag tror, i likhet med honom, att om en verklig kapitalbildning i vårt land skall komma till stånd, så måste man med obligationer å små belopp söka sig väg till massan af folket; men det sker icke medelst obligationer å 400 kronor, dessa måste vara ännu mindre. Då emellertid förhållandet nu är sådant, att man vid aftalet om det år 1880 afslutade konverteringslånet, förbundit sig att under en viss tid icke upplägga några nya lån, så har jag för min del funnit mig nödsakad att biträda hvad Utskottet tillstyrkt äfven i denna punkt. Jag anhåller således om bifall till båda punkterna af Utskottets förslag.

Herr E. G. Boström: Med anledning af Herr Ola Anderssons yttrande, att Riksgäldskontoret endast i mån af behof borde upplåna dessa medel, ber jag få erinra derom, att af den vid Utskottets betänkande N:o 67 fogade bilaga visar sig att i tabellen öfver Riksgäldskontorets ställning för år 1882 stå bland beräknade tillgångarne upptagna lånemedel till belopp af 4,050,000 kronor. Således lärer väl meningen, enligt Utskottets förslag, vara den, att under år 1882 dessa medel skola upplånas.

Herr Jöns Rundbäck: Då mitt och Herr Boströms förslag äro af hufvudsakligen enahanda beskaffenhet, så får jag, på det Herr Talmannen icke skall behöfva framställa särskild proposition på hvart och ett af dem, med återtagande af mitt förslag, förena mig med Herr Boström i det af honom framlagda.

Öfverläggningen var slutad. Sedan Herr Jöns Rundbäck nu frånträdt sitt särskilda yrkande, återstodo i fråga om Utskottets hemställan i punkten 1 allenast två meningar, i öfverensstämmelse med hvilka Herr Talmannen gaf propositioner dels på bifall till nämnda hemställan i oförändradt skick och dels på antagande af det ändringsförslag, Herr E. G. Boström framställt. Den förra af dessa propositioner fann Herr Talmannen vara med öfvervägande ja besvarad; men som votering likväl begärdes, blef en omröstningsproposition af följande lydelse uppsatt, justerad och anslagen:

Den, som bifaller i oförändradt skick hvad Stats-Utskottet hemställt i 1:a punkten af Utlåtandet N:o 66, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren godkänt Utskottets berörda hemställan, med den förändring deri, som Herr E. G. Boström under öfverläggningen föreslagit.

Voteringen försiggick och visade 131 ja mot 33 nej; varande alltså beslut fattadt i enlighet med ja-propositionen.

Punkten 2, i afseende å hvilken intet yrkande framstälts, blef jemväl bifallen.

§ 3.

Föredrogs Stats-Utskottets Memorial N:o 67, angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering.

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.*

Utskottet hade hemställt:

1:o.

att Riksdagen måtte, till förstärkande af statsverkets grundfond, å riksstaten för år 1882 anvisa 1,501,700 kronor;

2:o.

att Riksdagen måtte för år 1882 åtaga sig en allmän bevillning af 5,600,000 kronor; samt

3:o.

att Bevillnings-Utskottet måtte erhålla uppdrag att föreslå sättet huru nämnda bevillning bör utgå.

Mot hvad sålunda blifvit hemställt voro reservationer inom Utskottet anmälda

dels af Herrar L. M. Nordenfelt, Grefve C. Beck-Friis, F. von Strokirch, F. F. Carlson, J. E. Gavelius, O. E. L. Dahm och G. F. Burman, hvilka för sin del ansett Utskottet böra hemställa:

Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)

1:o.

att Riksdagen måtte, till förstärkande af statsverkets grundfond, å riksstaten för år 1882 anvisa 701,700 kronor;

2:o.

att Riksdagen måtte för år 1882 åtaga sig en allmän bevilning af 4,800,000 kronor; samt

3:o.

att Bevilnings-Utskottet måtte erhålla uppdrag att föreslå sättet huru nämnda bevilning bör utgå;

dels ock af Friherre R. von Kræmer.

Efter det Utskottets hemställan i *punkten 1* blifvit uppläst, yttrade

Herr Gasslander: Herr Talman! Jag skall be att få öppna denna öfverläggning med det erkännande från min sida, att jag helt och hållet instämmer i första delen af Utskottets betänkande. Då Utskottet der beräknar det för statsregleringen erforderliga beloppet till 4,446,300 kronor, så öfverensstämmer detta helt och hållet med min uppfattning; jag tror nemligen att det är öfverensstämmande med Riksdagens år 1879 uttalade mening att det öfverskott, som är upptaget bland tillgångarne till 348,000 kronor, blifver öfverfördt till statsverkets grundfond. Hvad deremot angår andra delen af Utskottets betänkande, har den på mig gjort ett helt annat och motsatt intryck. Jag kan icke finna annat än att Utskottet i denna sin framställning gått i en ganska egendomlig rigtning. Det framgår nemligen af Utskottets yttrande, som om det hade på förhand bestämt att det skall tagas ut en tilläggsbevilning på 1,600,000 kronor, och att Utskottet, utgående från denna mening, framkommit med förslag angående de behof, som skola med hela detta belopp fyllas. Detta förefaller mig vara en alldeles bakvänd ordning; ty enligt grundlagens föreskrift, böra behofven först vara fastställda och bestämda och i öfverensstämmelse med behofven är det som bevilningen sedermera skall bestämmas. Man uttalar därför temligen allmänt den misstanken, att detta Utskottets tillvägagående skulle innebära ett faktiskt straff mot städernas invånare, derföre att de ej sända hit representanter, som äro sinnade att gå i samma rigtning som landtmannapartiet. Och märkvärdigt ser det verkligen ut, om man tager i betraktande att den så kallade tilläggsbevilningen drabbar jordbruket, den största och säkraste näringen, som finnes i vårt land, med en utgift på något mer än 300,000 kronor, då deremot samtliga öfriga skatteföremål drabbas med en utgift på närmare 1,300,000 kronor genom denna tilläggsbevilning, och af dessa 1,300,000 kronor drabbas de mindre

bemeddade, hvilka jag afsåg i min sista motion, efter en ungefärlig beräkning, hvilken jag dock ej vill uppgifva som fullt tillförlitlig, af 600,000 kronor, det vill säga af dubbelt så mycket som jordbruksnärningen. Denna misstanke är dock ingalunda min. För min del är jag fullkomligt öfvertygad att detta Utskottets förslag grundar sig på ärlig öfvertygelse om att statens behof kräfva denna tilläggsbevilling; men det är mot denna öfvertygelse och skälen för densamma som jag skall be att få göra några anmärkningar.

I Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof har regeringen föreslagit, att statsverkets grundfond måtte ökas med 1,068,700 kronor. Stats-Utskottet har upptagit Kongl. Maj:ts hemställan derom, att statsverkets grundfond skall ökas, och föreslagit beloppet till 1,501,700 kronor. Såväl Kongl. Maj:ts proposition som Stats-Utskottets förslag grunda sig på den förutsättning, att det vore för statens behof nödigt, att grundfonden ökas. I detta afseende är äfven jag af alldeles samma mening som Kongl. Maj:t och Stats-Utskottet; men jag kan deremot för min del icke hysa samma uppfattning som de hvarken i fråga om *beloppet*, det vill säga huru mycket grundfonden behöfver ökas, eller att en sådan ökning under förhandenvarande förhållanden behöfver ske genom upptagande af någon tilläggsbevilling. Lika litet i Utskottets betänkande som i Kongl. Maj:ts proposition äro dessa förhållanden tillfredsställande utredda. Enligt min åsigt, på hvilken jag litet längre fram skall närmare göra redo, behöfver hvarken statsverkets grundfond ökas med så stort belopp, som är irågasatt, nemligen 13,000,000 kronor, eller behöfver denna ökning för närvarande ske genom särskild beskattning. Statskontorets behof af så kallad kassaförstärkning, eller med andra ord Statskontorets skuld till Riksgäldskontoret, har väsentligen bidragit att framkalla detta tal om ökning af grundfonden. I den Kongl. propositionen heter det, att det under de näst föregående årens riksdagar vore ådagalagdt, att denna skuld hufvudsakligen eller väsentligen härledde sig derifrån att statsverkets inkomster vore förskjutna och inflöto senare än statsverkets utgifter utgingo. Vid 1879 års riksdag, då denna fråga först uppkom, anmärktes af en talare i denna Kammare, att Statskontoret, hvilket denna sak närmast synes röra, borde meddela någon utredning eller något yttrande i saken. Någon sådan utredning eller något sådant yttrande från Statskontorets sida har likväl, mig veterligen, intill den dag som i dag är icke blifvit infordradt. Den myndighet, som saken närmast angår, nemligen Statskontoret, hvilket naturligtvis bäst bör kunna bedöma, hvad som för statsverkets behof såsom grundfond erfordras, har sålunda i detta afseende icke afgifvit något yttrande. Vid förra riksdagen väcktes inom denna Kammare motion om utredning af dessa förhållanden. Motionen hänvisades till Stats-Utskottet, hvars utredning dock hufvudsakligen bestod i en massa sifferuppgifter. Detta gaf också en talare i denna Kammare anledning att yttra, att denna fråga blifvit "dränkt i siffror;" och man torde finna detta omdöme temligen riktigt om man granskar Stats-Utskottets då afgifna betänkande. Nu är det emellertid gifvet, att om det sålunda icke finnes någon utredning eller något utlåtande

Angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering.
(Forts.)

Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)

från Statskontorets sida angående statsverkets behof af grundfond, det är ganska svårt för någon annan att i det afseendet framlägga någon fullständig beräkning. Jag tilltror mig emellertid att på grund af de sifferuppgifter och de upplysningar i öfrigt, som i denna fråga äro åstadkomna, kunna ådagalägga, att detta behof af grundfond, utöfver den som redan finnes, ingalunda uppgår till ett belopp af 13,000,000 kronor, som Stats-Utskottet här framhållit. Det är sant, att Statskontorets skuld till Riksgäldskontoret utgör 13,000,000 kronor; men hvad det är som föranledt denna skuld, derom har Utskottet icke nu meddelat den ringaste upplysning, och i Kongl. Maj:ts proposition förekommer derom icke något annat än att den väsentligen skulle härleda sig derifrån att inkomsterna influtit senare än utgifterna bestridts. Men om man ser efter i Kongl. Maj:ts statsverksproposition vid förra riksdagen och det sifferbetänkande, som Utskottet då afgaf, så skall man finna, att denna skuld härleder sig af fyra särskilda orsaker.

En af dessa orsaker är den, att statsverket då liksom för närvarande laborerade med en verklig statsbrist, som ännu icke är betäckt och som här i Utskottets betänkande uppgifves med samma siffra, hvartill den i riksstaten för i år är upptagen eller 2,372,675 kronor 41 öre. Detta är en af anledningarne till Statskontorets skuld till Riksgäldskontoret. Den andra anledningen är att Statskontoret har en icke ersatt fordran af postverket. Denna fordran utgjorde förra året 1,500,000 kronor. Huruvida sedan dess någon del deraf blifvit afbetald eller icke, kan jag icke riktigt erinra mig, men jag tror dock att en afbetalning gjorts. Den tredje anledningen är att Statskontoret har en fordran af jernvägstrafikmedlen på 1,000,000 kronor, som ännu icke blifvit ersatt och som sålunda ännu står öppen i Statskontorets böcker. Kongl. Maj:t afgaf vid förra riksdagen en proposition, begärande att denna million skulle af Riksgäldskontoret upplånas för att öfverlemnas åt jernvägstrafikstyrelsen såsom förslag, på det att styrelsen derigenom skulle komma i tillfälle att betala statskontorets fordran. Detta var den tredje anledningen. Der har jag sålunda nära 5,000,000 kronor. Den fjerde anledningen är, såsom det tydligt visat sig, att statsverkets inkomster influtit något senare än utgifterna, om man så vill, men i sjelfva verket är anledningen den att statsverket behöfver verkställa åtskilliga utgifter såsom förskott. Om man ser efter i Statskontorets hufvudböcker, så skall man finna, att reservationsbeloppen vanligen alltid uppgå till ett lika stort belopp som den utestående uppbörden; men detta beror hufvudsakligen derpå att åtskilliga utgifter af ganska betydligt belopp måste bestridas förskottsvis. Den summa, som sålunda utgör det belopp, hvarmed Statskontorets grundfond behöfver ökas på det att statsregleringen må kunna gå sin jemna gång, uppgår, så vidt jag kan finna, med visshet icke till mer än högst 8,000,000 kronor. Denna summa är visserligen i och för sig ganska stor; men jag frågar likväl: är denna skuld så synnerligen afskräckande? Nej, det är den visserligen icke, ty dessa 8,000,000 kronor finnas säkert, åtminstone i det allra närmaste, kontant liggande i statens kassar. Då Utskottet när-

mare redogör för ställningen, säger Utskottet på sidan 9 i nu föreliggande betänkande: "Att sistlidne års Riksdag ej vidtog någon omedelbar åtgärd till ifrågavarande behofs fyllande, torde finna sin tillfredsställande förklaring deri, att nämnda Riksdag hade att betäcka en brist å 1879 års statsreglering, då beräknad till 2,372,675 kronor 41 öre, samt att genom betäckande af denna brist ett ökad behof af kassaförstärkning för Statskontoret medelbart förebyggdes." Att betäckandet af en brist skulle förebygga ett ökad behof af kassaförstärkning är mig alldeles ofattligt. Det är två skilda saker. Att Statskontoret laborerar med en brist eller en skuld har väl aldrig kunnat föranleda något behof af ökad grundfond; utan det är ett behof af lån. Statskontoret har tagit upp detta lån och derigenom kunnat bestrida denna utgift. När nu riksstaten upptager detta belopp, för att betalas, så är det gifvet, att, så snart penningarne blifvit för Statskontoret tillgängliga, hvilket de naturligtvis ej blifva förr än statsverkets inkomster för år 1881 inflytit, Statskontoret derigenom kan betala sin skuld med ett alldeles motsvarande belopp. Långt ifrån att säga att betäckandet af den ofvannämnda bristen förebyggde ett ökad behof af grundfond, skulle det naturligtvis heta att Statskontorets skuld minskades med ett alldeles motsvarande belopp. Utskottet säger sedermera i fortsättningen på samma sida: »Jemte det oafvisliga behofvet af grundfondens förstärkande förekomma andra skäl att vid nu förevarande statsreglering vidtaga någon åtgärd i ifrågavarande syfte. I bifogade förslagsberäkningar öfver Riksgäldskontorets inkomster och utgifter finnes nemligen bland de senare upptagen ränta å 1879 års tillfälliga lån med 495,000 kronor för innevarande och 585,000 kronor för nästkommande år, och det torde ej vara med en sund statshushållning förenligt att längre uppskjuta afbetalning å ett kassaförskott som förorsakar så betydliga ränteutgifter." Det är ganska sant, att det icke kan vara med en sund statshushållning förenligt att hafva denna stora skuld, så vidt den kan på lämpligt sätt betalas, men den uppgift, som här förekommer rörande räntan på denna skuld, hvilat på ett misstag. När vid föregående års riksdag den förslagsberäkning, som då framställdes af Riksgäldskontoret, föredrogs i Kammaren, gjorde jag en anmärkning mot densamma just beträffande räntebeloppet; jag påvisade då orimligheten af att i dessa beräkningar upptaga ett så betydligt räntebelopp, ty det svarar icke mot Riksgäldskontorets upplåning för denna skuld. Riksgäldskontoret upplånade nemligen endast 9,000,000 kronor, och detta belopp kan icke på ett år draga en ränta af 585,000 kronor, då det tillika upplystes att räntan utgör $4\frac{1}{2}$ procent. Vid samma tillfälle meddelades af nuvarande statsrådet och chefen för Finansdepartementet, som då var en af fullmäktige i Riksgäldskontoret, att ränteberäkningen är upptagen för hela det belopp, Riksgäldskontoret är berättigadt upplåna, eller för alla tretton millionerna, för den händelse hela beloppet skulle behöfva upplånas. Men räntan borde icke beräknas på en större skuld än 9,000,000 kronor; och då räntan icke är högre än $4\frac{1}{2}$ procent, kan man väl icke heller säga, att det är så särdeles dyra penningar.

Angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering.
Forts.)

Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)

I slutet af sitt betänkande, på sidan 11, yttrar Utskottet till att börja med: "Ty förbises bör ej, att, om än en förbättrad finansiell ställning under den närmaste tiden må kunna motses, betäckande af en del ej obetydliga utgifter, som af innevarande Riksdag beslutats utan att i 1882 års riksstat uppföras, vid nästa statsreglering förestår, *äfvensom att*, i sammanhang med statsinkomsternas möjliga stigande, nya anslagsfordringar, hvilkas tillgodoseende under den förflutna tiden måst uppskjutas, antagligen uppkomma och medel, hvilka eljest kunnat till förbättrande af statsverkets ställning anlitas, för dylika nya utgifter tagas i anspråk." Om den sista delen af detta yttrande kan man säga på embetsmannaspråk, att det är att gripa de nästa Riksdagarne i embetet. Det torde väl vara denna Riksdags uppgift att ordna statsregleringen för år 1882; det blifver 1882 års Riksdags uppgift att ordna statsregleringen för 1883 samt 1883 års Riksdags uppgift att ordna statsregleringen för år 1884 o. s. v. Har denna Riksdag, såsom här i betänkandet antydes, uppskjutit eller undanskjutit några nödvändiga utgifter, så har Riksdagen derutinnan felat; men det skulle vara ganska egendomligt, om man nekade anslag till utgifter, som ansågos nödvändiga, på samma gång man beviljade medel att ligga till hands, om en annan Riksdag skulle anse den utgift, hvarför de afsetts, vara nödvändig. Detta stöter mig så mycket mera, som jag för min del kan beräkna att framdeles icke hafva någon talan i denna Kammare; och det synes mig derföre bra egendomligt, om jag skulle vara med om att fatta beslut, som skulle inverka på följande Riksdagars rättighet att besluta i afseende på statsverkets ordnande. Nu är efter min uppfattning, såsom jag nyss nämnde, gifvet, att en god statshushållning fordrar, att man ökar grundfonden. Jag är således med om att de 348,000 kronor, som finnas i behåll från föregående statsregleringar för detta ändamål afsättas. Vidare är jag också med om det yttrande af 1879 års Riksdag, att grundfonden bör ökas genom uppkommande besparingar. Men hvilka besparingar kunna då uppkomma? Derom har Utskottet icke yttrat ett enda ord. Det förekommer emellertid i Kongl. Maj:ts proposition den utredning af förhållandena, att man med säkerhet kan antaga, att 1880 års statsreglering lemna en besparing på 1,100,000 kronor och, om Utskottet gjort sig litet större besvär med frågans utredning, är det ganska sannolikt, att närmare upplysningar om dessa besparingar kunde hafva vunnits. Sålunda har man för år 1880, eller det första året af de sex, på hvilka den gjorda försträckningen skall återbetalas, en behållning af närmare $1\frac{1}{2}$ million, nemligen de nyss nämnda 1,100,000 kronor och de 348,000 kronor, som man besparat på första året. Drager jag 1,448,000 kronor från 8,000,000 kronor återstå 6,552,000 kronor. Och det är icke för mycket att antaga, att kommande års statsregleringar skola lemna hvardera en lika stor behållning, hvilken kan användas till ökande af statsverkets grundfond. 1879 års Riksdag yttrade uttryckligen, att den ansåg, att grundfonden skulle ökas genom uppkommande besparingar och att, om icke de förslog, borde man besluta en beskattning fördelad på en passande tidrymd. Nu finnes ingen uträkning öfver, i hvad mån de beräknade behållningarne

och besparingarne skola blifva tillräckliga för ändamålet, och icke heller finnes någon plan uppgjord, i afseende på huru lång tidrymd detta belopp skall fördelas till beskattning, utan man tager på en ren höft; derföre att man beslutat sig för en tilläggsbevillning å 1,600,000 kronor, så vill man öka grundfonden med 1,501,700 kronor.

Jag skulle således för min del helst se att för detta ändamål icke anvisades mera än 348,000 kronor. Men då det är ganska sannolikt, att en sådan åsigt icke kan vinna framgång med mindre än att Stats-Utskottets förevarande betänkande återremitterades, och då man nu redan börjat tala om riksdagens sena timme, oaktadt mer än trenne veckor återstå af den i grundlagen bestämda tiden för Riksdagens sammanvaro, så är det väl icke värdt att ifrågasätta något dylikt. Jag skall derför förena mig uti det af reservanterna gjorda yrkande, att icke högre belopp än 701,700 kronor måtte af Riksdagen anvisas till förstärkande af statsverkets grundfond.

Om Kammaren således anser att en tilläggsbevillning för år 1882 verkligen är behöflig, så vill jag redan nu — för att icke behöfva begära ordet äfven vid andra punkten af detta utlåtande — bedja att få lägga ledamöterna af Bevillnings-Utskottet på hjertat, att de, i afseende på sättet, hvarpå denna bevillning bör utgå, eller fördelningen deraf, se tillgodo de mindre bemedlade skattskyldiges intressen i öfverensstämmelse med hvad jag i min motion föreslagit.

Jag ber, Herr Talman, att få yrka bifall till reservanternas förslag i första punkten.

Herr Dickson: Det ser ut som om den länge bebådade hufvud-drabbningen angående tilläggsbevillningens vara eller icke-vara nu skulle komma till stånd och som om hvad hittills förevarit endast utgjort förpostfäktningarne.

Såsom Herrarne torde erinra sig, tog jag mig friheten att, då frågan om beräkningen af bränvinsmedlen för år 1882 förevar i Kammaren, antyda att orsaken, hvarför man ville nedsätta dessa medel med en million under hvad Kongl. Maj:t föreslagit, var den, att man ville tillgripa tilläggsbevillningen. Jag fick då tillvitelser för att inblanda i diskussionen hvad som icke fans i Utskottets utlåtande; men utgången har dock visat, att jag hade fullkomligt rätt. Jag kan icke finna annat, än att landtmanpartiet synes betrakta hela denna fråga om tilläggsbevillningen såsom något, hvilket ligger det synnerligen kärt om hjertat. Det förefaller mig som om partiet ville begagna detta tillfälle till att gifva ett stort förtroendevotum åt sin förre chef, nuvarande Statsministern. Förmodligen skall detta vara en sorts upprättelse för de nederlag under denna riksdag, som just genom landtmanpartiets åtgörande i flera anslagsfrågor kommit regeringen till del. Jag beklagar dock ganska mycket, att detta sätt att lemna upprättelse skall ske med så ringa uppoffring från landtmanpartiets sida och att medlen till denna hyllningsgård skola tagas egentligen utur andra samhällsklassers fickor. Mina Herrar, detta synes mig vara ett bestyrkande utaf sanningen af det gamla ordspråket, att det är ganska lätt att skära breda remmar ur andras skinn.

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

Den föregående talaren har upplyst oss om åtskilligt angående fördelningen af denna tilläggsbevillning, som Utskottet föreslagit till 1,600,000 kronor. Om denna summa fördelas på samtliga landets invånare, så kommer på hvarje invånare i landet ett belopp af icke fullt 40 öre, hvilket naturligtvis icke är någon afskräckande summa. Men om vi taga i betraktande, att af bevillningen faller $\frac{1}{4}$ på stads-samhällena och blott $\frac{3}{4}$ på landsortssamhällena och vidare betänka att af hela Sveriges befolkning äro $\frac{2}{3}$ landtbor och $\frac{1}{3}$ stadsbor, så visar sig vid fördelning af tilläggsbevillningen, att hvarje person på landet får af densamma sig påfördt icke fullt 20 öre, då deremot hvarje person, som olyckligtvis tillhör ett stadssamhälle, får sig påfördt något öfver 2 kronor. Detta är en ganska ojemn fördelning, ehuru det visserligen kan vara ett ganska lätt sätt att visa sig frikostig på andras bekostnad. Jag kan således för min del icke gilla, att man för sådant ändamål, som det nu ifrågavarande — då det icke gäller någon oundgänglig statsutgift, utan uteslutande afses åstadkommande af kapitalbildning för staten — skall utkräfvä skatt af landets invånare, och denna skatt utgående efter en beskattningslag, som allmänna opinionen för länge sedan utdömt och som för närvarande är under omarbetning, för att ordnas på en mera rättvis och tidsenlig grund.

Detta i fråga om sjelfva tilläggsbevillningen. Jag vill nu öfvergå till den andra frågan: behöfver verkligen statsverket eller Statskontoret dessa 1,600,000 kronor, som nu föreslagits att utgå såsom tilläggsbevillning? Jag tror det verkligen icke. Dessa penningar kunna icke och komma icke heller att inflyta till Statskontoret förr än under år 1883, och för min del tror jag fullt och fast, att vid den tid, då denna tilläggsbevillning kommer att ingå till Statskontoret, skall det visa sig att behöfvet verkligen icke kräft densamma. De förskott, som Statskontoret erhållit från Riksgäldskontoret uppgå, såsom vi veta, i närvarande stund till 13 millioner kronor. Men Statskontorets behof af förstärkning af grundfonden minskas och måste minskas i den mån ökade skatter inflyta till Statskontoret, och om Herrarne beräkna bränvinsbevillningsmedlen till 12 eller 13 eller till 20 millioner kronor, så inverkar detta icke alls härför. I allt fall kommer att till Statskontoret inflyta lika mycket. Så snart en gång grunderna för skattens utgående äro bestämda, inflyta också statsmedlen efter dessa grunder. För år 1880 har uppstått ett öfverskott utöfver de beräknade inkomsterna af 1,100,000 kronor och sannolikt ännu något deröfver. Dessa penningar finnas redan inne i Statskontoret, och Statskontorets behof af förstärkning har sålunda minskats med detta belopp. Jag tror icke att jag är allt för sangvinisk, om jag antager, att med den beräkning af inkomster och utgifter, som är uppgjord för år 1881, det skall visa sig, att inkomsterna för nämnda år skola öfverstiga utgifterna med ett belopp, som nära nog skall uppgå till fem millioner kronor. Går jag vidare till Riksgäldskontoret och ser till, hvilken vinst staten derstädes under året har införtjent och hvilken vinst framdeles kommer att visa sig i minskade utgifter från Riksgäldskontoret, så skall jag finna, att genom den verkställda konverteringen af åtskilliga fonderade lån komma de annuiteter, som hädanefter utgå från Riksgäldskontoret.

att minskas med 1,500,000 kronor. Dessutom komma genom denna konvertering amorteringsfonderna för dessa lån att blifva tillgängliga och beloppet häraf lär uppgå till något öfver 2 millioner kronor. Nästa år, då detta belopp är till siffran fullkomligt känt, står det i Riksdagens skön att anvisa detta belopp till förstärkande af Statsverkets grundfond. Jag tror således för min del, att alls ingen tilläggsbevillning är nödvändig, men jag vill dock nu icke gå så långt som att yrka afslag på hela tilläggsbevillningen. Jag vill blott och bart rätta mig efter den statsreglering, som genom de af Riksdagen beslutade utgifter blifvit för år 1882 faststald. Tager jag denna statsreglering i betraktande, måste jag medgifva, att tilläggsbevillningen blir en nödvändighet. Det visar sig nemligen att derförutan det beräknade utgiftsbeloppet öfverskjuter inkomstbeloppet med 98,300 kronor. Derjemte har Stats-Utskottet ganska riktigt anmärkt, att det belopp af 348,000 kronor, som i Kongl. Maj:ts proposition upptages såsom en berättigad tillgång för fyllande af utgifterna för år 1882 och hvilka penningars användning gjorts onödig genom en högre inkomstberäkning, alls icke borde tagas i betraktande för 1882 års utgifter, utan borde besparas statsverket. Dertill kommer äfven något annat, som förut i dag varit på tal och som i min tanke kan vara tvifvel underkastadt, nemligen huruvida den summa af 550,000 kronor, som skall utgå till stationsbyggnader i Stockholm samt till uppförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade jernvägar lämpligen bör tagas af lånta medel och icke hellre af statsverkets befintliga tillgångar. Läger jag tillsammans alla dessa omständigheter, kommer jag till det resultat, att den ifrågavarande tilläggsbevillningen verkligen är nödvändig. Men att densamma behöfver utgå till högre belopp än reservanterna i Första Kammaren tillstyrkt, kan jag omöjligt finna. Jag kommer således i denna fråga att förena mig med den siste talaren och anhålla om bifall till första punkten i reservanternas förslag.

Slutligen skulle jag, i likhet med den föregående talaren, vilja ställa en allvarlig uppmaning till denna Kammars ledamöter i Bevillnings-Utskottet, som kommer att få sig uppdraget, huru denna tilläggsbevillning skall fördelas, och dervid uttrycka den förhoppning, att de måtte beakta den af Herr Gasslander väckta motionen, på det Riksdagen må för landet kunna ådagalägga, att Riksdagen, då den af de skattdragande utkräfver denna skatt, som icke är för statens utgifter oundgängligen nödig, utan blott och bart afser bildande af kapital för statens räkning, vill beakta de mindre bemedlade samhällsmedlemmarnes ställning och icke ålägga dem denna beskattning. Detta skulle sannerligen göra ett godt intryck i landet, ty jag kan försäkra, att denna tilläggsbevillning alls icke är populär, och för den mindre bemedlade skulle denna tillökning i direkta skatter blifva ganska kännbar. Jag hoppas derför att Bevillnings-Utskottet skall bemöda sig om att åtminstone bereda den lindring i tilläggsbevillningen, att de personer, hvilka äro mindre bemedlade, derifrån befrias.

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

Herr Ödman: Herr Talman! I olikhet med de två föregående talarne kommer jag att yrka bifall till Stats-Utskottets förslag i den

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

föredragna punkten, icke för att, såsom den förste talaren sade, bringa ett politiskt straff öfver den ene eller andre näringsidkaren i landet, utan därför att jag anser den föreslagna åtgärden alldeles nödvändig. Jag förmodar att vi litet hvar, långt ifrån att med nöje ålägga landet en ny tilläggsbevillning, tvärtom skulle på det högsta önska att denna extra beskattning vore alldeles borta. Jag medgifver äfven att förslaget om tilläggsbevillingens utgörande ytterligare för år 1882 väckt ganska tvetydiga känslor i landet. Men jag anser det för min pligt såsom riksdagsman att medverka till ett sådant ordnande af statens affärer, att vi icke lemna några löpande skulder till våra efterkommande, utan hafva mod att sjelfva betäcka dem. Det tillkommer oss att hålla vårt löfte vid 1879 års riksdag. Vi voro då samma personer som nu här i Kammaren; och hvar och en torde erinra sig huru det kändes, när i riksdagens sista timme vi underrättades om den brist af 13 millioner, hvarmed Statskontoret laborerade. Det befans alldeles nödvändigt att upptaga ett lån till betäckande af denna brist. Men på samma gång vi dertill lemnade vårt godkännande, gäfvö vi äfven ett löfte att betala denna skuld inom 6 år. Går nu statsregleringen för år 1882 förbi utan att någon afbetalning sker, hafva således 2 år redan förgått utan någon afbetalning. Återstå således 4 år och för hvarje år vi ytterligare undanskjuta liqviden, kommer denna att i så mycket högre grad drabba våra efterkommande. Jag anser det därför icke för mycket fordradt att Riksdagen betalar $1\frac{1}{2}$ million om året å denna skuld; det gör ändå på 4 år ej mera än 6 millioner. Äfven om, såsom talaren på karlskronabänken sade, skulden ej borde kunna beräknas till mera än 8 millioner, så skulle likväl efter de 6 årens förlopp förefinnas ett minus af 2 millioner. Jag för min del skulle därför gerna hafva velat gå ännu längre och föreslå en fördubblad bevillning, emedan jag anser att vi eljest icke inom utsatt tid blifva qvitt ifrågavarande skuld.

Man har under riksdagens lopp här ofta hört talas om, att en mängd viktiga anslagsfrågor under denna riksdag blifvit undanskjutna; och särskildt har man talat om Karolinska institutet, Serafimerlazarettet m. m. Jag förmodar att något hvar skulle hafva velat bifalla dessa anslag, ty det var fråga om ganska viktiga och trängande behof. Jag skulle gerna med min röst hafva förhjelpt både Karolinska institutet och Serafimerlazarettet till de begrädda byggnadsanslagen, men jag hade då ansett mig förpligtigad att på samma gång se till, om vi för närvarande hafva medel att bestrida dessa byggnadsanslag. Kunnä vi betala dem eller skola vi midt under den djupa freden och under gynsamma år, åtminstone hvad skördarne beträffar, genera oss med att låna för löpande utgifter och för att bygga hus. Jag hemställer huruvida någon kan säga att staten för närvarande med synnerlig lätthet skulle kunna bestrida dessa anslag. För egen del ogillar jag i högsta grad den utvägen, som består i att oupphörligt låna. Tids nog kan staten blifva nödsakad att låna för löpande skulder, nemligen i händelse af krig. Vi hafva lyckligtvis haft fred i 60 à 70 år, men under dessa många år hafva vi ändå ej kommit till annat resultat än att låna för löpande utgifter. Förut vid denna riksdag

hafva vi beslutat anslag utaf upplånade medel till utvidgande af stationshus och till jernvägsbyggnader; nu ifrågasättes att äfven låna till löpande utgifter.

En del tror att Riksdagen ej för närvarande behöfver tänka på att betala denna skuld, emedan man hoppas att vid kommande riksdagar få disponera stora öfverskott till skuldens liqviderande, hvarigenom någon uttaxering ej skulle behöfvas. Dessa öfverskott kunna emellertid visa sig vara endast imaginära öfverskott, och på sådana böra vi ej bygga. Eller skulle vi ej af de föregående åren hafva lärt oss något, utan fortfarande vara lika okloka som förr? Hvarifrån härrör då den brist, hvarom här är fråga? Statskontoret har ej kunnat betala löpande utgifter, utan lånt af Riksgäldskontoret det ena året efter det andra, till dess summan blef så stor, att man måste vända sig till Riksdagen med förslag om särskilda åtgärder. Erfarenheten från de svåra åren och de kriser, hvilka genomgått hela affärslifvet, borde hafva bibringat oss en annorlunda beskaffad lärdom än att vi nu, då en liten ljusning vid horisonten varsnas, skulle stå i begrepp att åter begå samma misstag. En privat affärsman, som gått igenom pröfningen af en handelskris och icke dukat under, skall säkerligen göra ett löfte att nästa gång vara mera försigtig. Staten bör göra sammaledes; för min del kan jag ej i det fallet se någon skilnad mellan staten och den enskilde, försigtighet i det fallet är på sin plats lika mycket för staten som för den enskilde. Åtminstone kan jag icke finna att det kan för staten förhålla sig på annat sätt. För min del vill jag icke vara med om en så orimlig skuldsättning. Man har i våra tider mer än ett exempel på hvilka beklagensvärda följer ett sådant öfverdrifvet lånesystem medför. Gälldenären nedsjunker allt mer och mer i skuld och blir allt mer och mer beroende af fordringsägaren, till dess han slutligen helt och hållet förlorat sin sjelfständighet. Vi hafva på senare tider sett sådant i Turkiet och Egypten. Engelsmännen hafva helt och hållet öfvertagit ledningen af Egyptens finanser, och fortgå vi på samma väg, är det fara värdt att äfven vi komma att behöfva engelska finansmän för att ordna våra finanser. Hvad Turkiet beträffar veta vi att hela Europa anser sig kunna och böra föreskrifva Turkiet — den sjuke mannen — botemedel. Jag tror att det icke är hederligt för ett fritt folk att ställa sig i ett sådant beroende af utlandet. Vi hafva lånat mycket hittills, men vi hafva dock blott lånat till produktiva ändamål och användt de lånade medlen till företag, som förr eller senare komma att betala sig tillbaka, men det torde vara skäl att stanna härvid och icke förspilla hvad vi förtjena på våra jernvägar på onödiga behof.

Talaren på karlskronabänken har sagt att den föreslagna tilläggsbevillningen vore att betrakta som ett politiskt straff, rigtadt mot städernas invånare. Det är sorgligt att höra sådant af en person, på hvilken man har anspråk att han skall kunna framställa sina ord utan att förhastas sig. Det hjälper icke att försöka vältta hela skattebördan från en klass öfver på en annan, utan alla måste hjälpas åt. Om bevillningsförordningen icke duger, så hade man bort förändra den. Men därför att bevillningsförordningen möjligen icke är fullt

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

tillfredsställande och innan man hunnit få någon ny och bättre, kunna vi väl icke helt och hållet upphöra att betala bevilling; tvärtom, så länge lagen finnes, bör den efterlevas. För öfrigt tycker jag att den ärade talaren på karlskronabanken icke borde tala om något politiskt straff, hvilket endast påminner Kammaren om det politiska straff han själf för några dagar sedan erhållit i denna Kammare, genom att af Talmannen blifva vägrad remiss af sin motion.

Jag har icke mera att tillägga, utan vill på nu anförda grunder hos Herr Talmannen yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Abr. Rundbäck: Allt sedan vi började få kännedom om den obehagliga skuld, Statskontoret iråkat till Riksgäldskontoret, har man både officiellt och officiöst sökt öfvertyga oss, att här icke förefans någon egentlig statsbrist, knappt nog någon brist eller skuld alls, utan att hela saken egentligen bestack sig till en förskotts-affär eller en oskyldig kreditivrörelse. Statskontoret hade nemligen icke, har man sagt, tillräckligt kassaförslag och af sådan anledning måste Statskontoret, då det hade att verkställa åtskilliga utbetalningar, inna motsvarande inkomster influtit, draga vexlar på Riksgäldskontoret, på samma sätt som när en enskild person i afvaktan på en framtida inkomst hänvänder sig till en bank. På sådant sätt har man sökt förvirra och förvilla den allmänna meningen i denna fråga. Det är först på den sista tiden som man från officiellt håll haft mod att öppet erkänna att här icke förelåg blott en tillfällig skuld eller brist, äfvensom att utomordentliga åtgärder måste vidtagas för fyllande af denna brist. Ännu i dag fortfar man dock att, beträffande ifrågavarande skuld, begagna förskönande och förmildrande uttryck, så att folk kunde tro att frågan rörde sig om något helt annat än den i sjelfva verket gör. Så heter det både i detta nu föreliggande betänkande och i finansplanen för denna riksdag, att frågan rör "förstärkande af statens grundfond". Detta har gjort, att utanför Riksdagen — jag har både hört det af enskilda personer och sett det i tidningar — man fått den föreställningen, att meningen är att samla penningar i hög i Statskontoret att för framtida behof användas. Går man ut från en sådan förutsättning, så förvånar det mig alldeles icke att man funnit den ifrågasatta åtgärden om en tilläggsbevilling för sådant ändamål obegriflig, ja, rent af galen. Men förhållandet är i sjelfva verket ett helt annat. Jag har en gång förut sagt, att här icke är fråga om ett helt samla penningar i hög, utan att tvärtom täppa till ett stort hål i statens kassa. Jag trodde också verkligen icke, att någon, åtminstone i Riksdagen, numera kunde hafva en så optimistisk och sangvinisk föreställning som att här icke föreläge någon brist eller att här icke behöfde vidtagas någon extra åtgärd för att komma ifrån denna sak. Regeringen har själf förklaradt att här förefinnes en brist och ingen kan förneka att vi upptagit ett lån på nio millioner kronor, som måste inom sex år betalas. Af ett vid denna riksdag afgifvet betänkande från Stats-Utskottet rörande andra hufvudtiteln hafva vi ock sett, att under de fem åren 1875—1880 uppkommit en nettobrist på förslagsanslagen af icke mindre än 19 $\frac{3}{4}$ millioner. Låtom oss der-

före komma öfverens först och främst derom, att skulden icke är något fantasifoster, utan en lika odisputabel som sorglig verklighet, hvarifrån vi måste befria oss.

Men om vi nu erkänna detta, så måste vi äfven erkänna en annan sak, och det är, att af alla slags skulder det icke finnes någon fulare än en statsskuld för löpande utgifter, som den nu ifrågavarande skulden i sjelfva verket är. Vi hafva nemligen åsamkat oss den, genom att på papperet anvisa tillräckliga tillgångar för statsutgifternas bestridande, men i verkligheten hafva dessa tillgångar icke motsvarat behovet, utan en brist har uppkommit, som år efter år ökats, och vi hafva sålunda i sjelfva verket gått till väga så, att vi bestridt en stor del af statens löpande utgifter med utifrån lånta penningar. Jag hemställer, om icke hvarje svensk skall finna det högst förödmjukande för så väl Riksdagen som hela landet att vi sålunda för fyllandet af dagens behof anlitat tyskens, fransmannens och engelsmannens penningar.

Men är man af samma uppfattning som jag, eller att vi här hafva en statsskuld af den fulaste beskaffenhet och att den är förödmjukande för landets anseende och kredit, så måste man ock känna sig tvungen att ju förr dess hellre vidtaga verksamma åtgärder för att komma från denna skuld. Man måste betrakta den såsom en hedersskuld, som vi hafva icke endast en moralisk, utan äfven en juridisk skyldighet att betala. Ty 1879 års Riksdag har ålagt oss att betala denna skuld inom sex år; d. v. s. redan år 1885 skall större delen deraf vara återgäldad, och år 1886 hela lånet betaldt. Med innevarande års slut hafva redan tvenne år förflutit af denna tid; och om vi icke nu vidtaga några åtgärder för att göra oss af med skulden, så skola af de sex åren tre förlöpa utan att någon afbetalning egt rum. Försumma vi sålunda år efter år att anskaffa några medel till skuldens amorterande, så kan efter de 6 årens förlopp inträffa, att skulden i sin helhet eller till större delen är obetald och att man då nödgas upptaga ett nytt obligationslån, och sålunda på våra efterkommande kasta omsorgen att betäcka utgifter, som vi på 1870-talet beslutat.

Men 1879 års Riksdag har icke allenast bestämt inom hvilken tidrymd det ifrågavarande lånet skall vara betaldt, utan äfven anvisat sättet, hvarpå detta skall ske, nemligen antingen förmedelst möjligen uppkommande öfverskott, eller, om sådana ej finnes eller försloge, genom en för ändamålet beslutad beskattning. Nu finnes det i år intet öfverskott; ty om det obetydliga af 348,000 kronor i statsregleringen är icke lönt att tala. Återstår således blott den andra utvägen. Jag, som i denna sak icke ser någon politisk fråga, utan endast betraktar den ur synpunkten af hvarje riksdagsmans skyldiga omsorg om att landet må kunna göra rätt för sig, jag är regeringen upprigtigt tacksam för att hon tagit initiativet i fråga. Det var, om jag ej misstager mig, med anledning af ett yttrande af mig som en föregående finansminister förklarade, att omsorgen om rikets gäld vore en Riksdagens egen angelägenhet, icke regeringens. Det gläder mig att höra, det regeringen nu hyser en annan uppfattning i denna sak.

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

Jag har också vid denna riksdag voterat för hvarje nedsättning i inkomstberäkningarne, för hvarje förhöjning af förslagsanslagen och för hvarje besparing, som skäligen kunnat åstadkommas i statsregleringen; allt för att bereda oss så mycken större möjlighet att blifva befriade från denna obehagliga och ledsamma skuld. Och illa skulle jag avsluta dessa mina åtgöranden, om jag icke, i hvad på mig beror, nu sökte förorda kraftigare åtgärder än hvad ett par talare här föreslagit för att göra oss af med denna skuld.

Mot Stats-Utskottets förevarande förslag, till hvilket jag ansluter mig, hafva åtskilliga anmärkningar blifvit gjorda. Bland annat har man velat påstå, att tilläggsbevillningen icke behöfver utgå med så stort belopp, som Utskottet föreslagit, utan att hälften deraf vore tillräckligt. Man utgår dervid från den åsigten, att man endast och allenast har statsregleringen att tänka på, och icke alls på den nu ifrågavarande skulden. Häremot ber jag att blott få göra den invändningen, att när man en gång erkänt skuldens befintlighet, man väl också måste erkänna sig skyldig att betala densamma.

Vidare har man sagt, att denna Riksdag betydligt höjt förslagsanslagen och sålunda arbetat i samma riktning, som den i hvilken Stats-Utskottets förslag går. Härvid torde dock observeras, att det är en stor skillnad mellan det ena och det andra. Förslagsanslagens höjande har afsett att förekomma statsskuldens ökande, men icke att betala den. Beträffande förslagsanslagen får jag för öfrigt fasta uppmärksamheten derpå, att Riksdagen genom gemensam votering bestämt anslagen till 1882 års beväringsofningar till 652,500 kronor i stället för till 1 million kronor, och att i följd häraf sannolikt en tillökning i statsbristen här är att motse.

En talare på göteborgsbänken har påpekat de tillgångar, som skulle ligga i de minskade annuiteter, hvilka uppstått och komma att uppstå genom den dels verkställda, dels förestående konverteringen af de fonderade utländska lånen. Jag föreställer mig likväl, att om någon vinst uppkommit eller är att påräkna genom förenämnda konvertering, densamma bör endast komma dessa utländska lån till godo, och att man icke dermed skall betala en tillfällig budgetsskuld.

Vidare har man velat repliera på de öfverskott, som man antager komma att uppstå. Men om så verkligen blir fallet, så kan man ju dock icke ens tillnärmelsevis säga, hvartill dessa öfverskott kunna komma att belöpa sig. Äfven jag hoppas, att statens inkomster skola ökas. Men detta beror på skörde- och konjunkturförhållanden, hvarom hvarken jag eller andra nu känna något; och det kan således blifva ganska problematiskt, om några betydligare öfverskott komma att uppstå. För öfrigt får jag påpeka hvad Utskottet och åtskilliga talare förut jemväl anmärkt, att vi under de senare åren till följd af statsverkets mindre lyckliga ställning måst undanskjuta en stor del statsbehof, hvilka likasom packats på hög, men utan tvifvel måste komma fram, så fort statsverkets ställning blir bättre. Jag ber att i det hänseende få nämna löneregleringsfrågan för talrika tjenstemannaklasser, frågor rörande uppförande af sjukhus, därhus, byggnader för vetenskapliga institutioner, för riksdagen o. s. v. Vid sådant förhål-

lande få vi icke ställa så till, att hvarenda skilling, som kan finnas i statskassan, undandrages våra efterkommande. De få i allt fall nog utväg för en stor del af de möjligen blifvande överskotten; hvad som sedermera återstår torde icke blifva synnerligt mycket för Statskontorets eget behof.

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

Man har vidare anmärkt, visserligen icke mot tilläggsbevillningen i och för sig sjelf, men mot beloppet, att bevillningsförordningen vore obillig och att de direkta skatterna vore känbara. Det må jag bäst veta såsom varande tjänsteman. Men jag får tillika säga, att skatterna till staten, tilläggsbevillningen äfven inberäknad, icke tynga så mycket som de onaturligt uppdrifna skatterna till kommunerna. Man tvekar icke att år efter år höja kommunalskatten med 50 öre eller mera på bevillningskronan; och dessa jemna förhöjningar i kommunalskatterna äro de, som trycka tyngst och småningom torde ruinera en del kommuner. Dessutom ber jag få påpeka en annan sak. Såväl vid denna riksdag som vid flera föregående hafva vi lagt indirekta skatter på stadsbefolkningen likasom på landtbefolkningen; och dessa skatter drabba hufvudsakligen eller åtminstone ganska betydligt de fattiga klasserna. Det kan därför icke vara annat än billigt att de förmögna klasserna åtaga sig en skatt vid sidan af de öfriga, isynnerhet då det gäller ett ändamål sådant som detta. Jag vet väl, att en så beskaffad åtgärd, såsom talaren på göteborgsbänken yttrat, icke är populär, och jag känner också den risk, som en riksdagsman löper, hvilken, liksom jag, i riksdagens sista timme talar för en sådan sak. Men jag anser, att jag bör i detta fall i främsta rummet handla efter hvad mitt samvete bjuder mig och icke endast efter mina kommittenters önsknningar. Beträffande för öfrigt talet om det missnöje, som kan komma att uppstå i landet, så får jag säga, att ett ganska stort missnöje finnes i vårt land deröfver, att Riksdagen oupphörigen lånar och lånar och lånar. Och detta missnöje öfver att Riksdagen är en så qvick lånare, skall enligt min åsigt blifva dubbelt större, om man finner, att Riksdagen på samma gång visar sig såsom en trög betalare. I afseende på populariteten vill jag för öfrigt påstå, att den statsman eller finansminister utan tvifvel skulle blifva framför andra populär, hvilken skrefve på sitt program, att här, såsom det sker i Amerika, minska statsskulden i stället för att jemnt och samt öka den.

Jag yrkar bifall till Stats-Utskottets förslag.

Häruti förenade sig Herrar *J. Fr. Carlsson, Gustaf Jonsson, J. P. Nilsson* och *J. Jonasson* i Gullaboås.

Herr Liss Olof Larsson: Det är mycket glädjande att höra, att åtminstone en stadsrepresentant vill bifalla Stats-Utskottets föreliggande betänkande, och jag kan till alla delar instämma i den motivering, som denne representant för sitt yrkande framställt. Jag ber dock att få dels framlägga några ytterligare skäl för bifall till Utskottets förslag, dels ock vederlägga några anmärkningar, som blifvit mot detsamma rigtade.

Det är högst besynnerligt att, när fråga är om att betala skul-

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

der, som genom ökade anslag uppkommit, det just är de inom denna Kammare, hvilka ifrigast yrkat på beviljandet af dessa anslag och varit de frikostigaste, som säga nej till betalningen, under det att vi, som reserverat oss och velat hålla igen mot utgifterna för att slippa detta obehag vid slutet af riksdagen, befinna oss i den ställning att vi nödgas åtaga oss ökad beskattning, för att, om jag så må säga, försona deras synder. Detta är en högst egendomlig företeelse. Jag skulle möjligen kunna förstå deras frikostighet i att bevilja anslag, om de på samma gång vore lika villiga i att betala de skulder, som derigenom uppstått. Men så är icke händelsen.

Man har mot bifall till Utskottets betänkande, deruti föreslagits en bevillning, som nödvändiggör en tilläggsbevillning, motsvarande 50 procent af bevillningen efter andra artikeln, anmärkt den omständigheten, att bevillningsstadgan till sina grunder vore så orättvis, i det att bevillningen drabbade jordegarna så litet, under det att andra klasser trycktes deraf så mycket mera. I förbigående ber jag få erinra om att de, som motsatt sig en skattereform, hvarigenom en ändring i bevillningsförordningen kunnat åstadkommas, icke varit jordegarna, utan just de, som alltid tala om bevillningsstadgans orättvisa grunder och uppstått detta såsom ett skäl, hvarför de icke vilja åtaga sig någon ökad bevillning. Man säger, att tilläggsbevillningen endast till en ringa grad komme att drabba jordegarna, och jag kan icke annat än medgifva, att det belopp, som deraf belöper sig på jorden, icke blir synnerligt stort. Men man bör icke förglömma att andra utgifter än denna hvilas på jorden, från hvilka utgifter andra samhällsklasser och näringar äro befriade. Man bör taga detta i betraktande, då man talar om att det ligger så litet af bevillningen på jorden. När jag nu yrkar bifall till Utskottets betänkande och således är med om tilläggsbevillningen, bör man likväl ej förebrå mig att jag gör detta af eget intresse, ty den bevillning jag betalar för inkomst är mera än tjugo gånger så stor som den bevillning jag betalar för min jord, hvadan ett bifall till Utskottets förslag är emot mitt enskilda intresse. Men då jag icke vill vara med om att fortfara med den vigilans för statens räkning, som nu under några år bedrifvits, så vill jag att staten skall betala sin sväfvande skuld, och därför vill jag bifall till Utskottets förslag.

En talare har sagt, att den skuld Statskontoret har till Riksgäldskontoret, icke skulle uppgå till mera än 8 millioner. Jag förstår icke, huru han kunnat komma till en sådan siffra, då skulden verkligen är 13 millioner. Man kan väl icke minska skulden genom att resonnera bort den, utan man måste väl betala den på ett eller annat sätt; och att skulden är 13 millioner kan väl icke bestridas, om man vill läsa riktigt hvad som är anfördt i de tryckta handlingarne.

En annan talare har påpekat, huruledes man genom ett bifall till Utskottets betänkande skulle alltför mycket draga försorg om utgifter, som det åligger kommande Riksdagar att bevilja. Detta yttrade han med anledning af Utskottets motivering. Innan man gör en sådan invändning, så bör man likväl hafva läst Utskottets betänkande. Den som det gjort skall hafva funnit att Utskottet icke med den högre

bevillningen velat sörja för framtiden, utan endast velat att man skall betala gamla skulder. Här har talats om utgifter, som undanskjutits, men som kommande riksdagar måste bevilja. Men orsaken till detta undanskjutande är endast och allenast brist på medel. En mängd nödvändiga utgifter, säger man, hafva måst tillbakasättas under de sista åren, och dessa måste af kommande riksdagar snart fyllas; man klandrar detta tal om framtida utgifter på samma gång man instämmer i reservationen, och särskildt framhålla de, att under framtiden — och således icke blott under år 1882 — skulle uppstå för statsverket så stora öfverskott, att man dermed skulle kunna betala statsverkets sväfvande skuld. Framtiden tages sålunda i beräkning i ena fallet, men icke i det andra.

Det har af en talare, nemligen Herr Dickson, blifvit sagdt, att det vore meningen att landtmannapartiet nu skulle gifva upprättelse åt regeringen för de nederlag, som hon genom landtmannapartiets tillskyndelse lidit; och detta skulle ske, sade han, genom att taga ur andras fickor, skära breda remmar ur andras hud och så vidare. Jag hade icke väntat det påståendet; men efter som han tagit upp saken, så vill jag anføra några siffror för att ådagalägga, om hvilka samhällsklasser man kan säga att de skära breda remmar ur andras hud. Jag vill icke erinra om, hvad som för öfrigt är en känd sak, att då man talar om att tilläggsbevillningen drabbar städerna med $\frac{7}{10}$ af beloppet, men landsbygden med endast $\frac{3}{10}$, så glömmar man att städerna, på samma gång de betala denna bevilling, uppbära en summa af icke mindre än omkring 1,640,000 kronor i tolagsersättning. Ensamt detta visar, att statsmedel till betydligt belopp komma städerna till godo. Vill man se till, huru stora inkomster städerna hafva af bränvinsförsäljningen i förhållande till landsbygden, så finner man att de hafva långt större inkomster af dem, än hvad de utgifva till staten i bevilling. Men det finnes äfven några andra siffror, som böra tagas i beräkning, då man säger att det är landtmannapartiet och jordbruksintresset, som vilja skära breda remmar ur andras hud. Om man jemför bevillningssummorna för de sista tio åren 1870 till 1880, så skall man finna att inkomsten för allmän tjenstebefattning eller pension uppskattats för år 1870 till 33,651,696 kronor, men för år 1880 uppgått till 54,048,869 kronor. Detta är således en förhöjning med mera än $20\frac{1}{2}$ millioner. Om jag till och med skulle vara så liberal, att jag räknade af ända till 10 millioner, som jag skulle antaga icke vara direkt statsanslag, som betungar budgeten, så återstå ändå $10\frac{1}{2}$ millioner kronor. Hvem är det som släppt till detta? Det är väl *statens* kassa, emedan det här är fråga om allmän tjenstebefattning eller pension, ty der förekommer en annan rubrik, som heter: inkomst af *enskild* tjenstebefattning eller pension, och således äro dessa särskilda. Under 10 år hafva således inkomsterna af allmän tjenstebefattning eller pension ökats med denna enorma summa, och detta just under den tid, då Statskontorets skuld till Riksgäldskontoret uppstått. Man kan invända: det är orättvist att ålägga tilläggsbevillningen för den skull, ty den uppkomna bristen beror helt enkelt derpå, att statens inkomster och utgifter af andra anledningar icke gått ihop, och denna senare omständigheten

Angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering.
(Forts.)

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

är orsaken till bristen. Men det visar dock att endast den påpekade förhöjningen i löner och pensioner uppgår till mer än hela den förstärkning Statskontoret behöft från Riksgäldskontoret. Nu skall man kanske svara mig, att när summan af inkomst utaf allmän tjänstebefattning och pension ökats med dessa millioner, så har jag glömt bort de inkomster, staten fått af de indragna boställena och stämpelpappersförsäljningen. Nej, det har jag icke, och se här huru det förhåller sig med den saken. Arrendemedlen, hvilka 1870 uppgingo till 403,600 kronor, äro för år 1880 beräknade till 2,900,000 kronor. Således hafva vi här en tillökning af cirka 2,500,000 kronor. Stämpelpappersmedlen utgjorde 1870 1,350,000 kronor, men äro för 1880 beräknade till 3 millioner. Här uppgår tillökningen sålunda till 1,650,000 kronor. Det är väl tillökningen i dessa poster, som uppkommit genom de skedda lönerregleringarne, och som derföre bör afräknas från den till 20 $\frac{1}{2}$ millioner kronor uppgående tillökningen. Dessa båda poster utgöra tillsammans 4,150,000 kronor. Drager man nu denna summa från de antagna 10 $\frac{1}{2}$ millionerna, så återstår ändå ett belopp af 6,400,000 kronor såsom rent penningbidrag, hvarmed löner och pensioner under de sista tio åren ökats. Vill man deremot se till, huru mycket landtmannaintresset fått under denna tid, tror jag den summan skall blifva ganska lätt räknad. Så fördelas penningar, som disponeras bort.

Men på helt annat sätt förfares, när det gäller att *anskaffa* medel till utgifternas betäckande. Bevillningen har bibehållits vid samma siffra nu som för tio år sedan — den allmänna bevillningen uppgick då som nu till omkring 4 millioner kronor.

Man kan då fråga, hvarifrån penningar erhållits till dessa ökade utgifter. Jo, på det sätt att tullmedlen, som 1870 uppgingo till 14 millioner, 1880 uppbringats till 26,700,000 kronor — tillökningen utgör således här 12,700,000 kronor — och att bränvinsmedlen från 1870, då de uppgingo till ett belopp af 9,800,000 kronor, ökats till 15 millioner år 1880, utvisande dessa sistnämnda medel således en förhöjning under berörda tid af 5,200,000 kronor. Hela tillökningen i dessa två inkomsttitlar under de sista tio åren utgör sålunda 17,900,000 kronor. Således till något mer än förhöjningarna i löner och pensioner till statens tjänstemän. Här framställer sig med rätta den frågan om de ökade utgifter för folket, som denna förhöjning i statens inkomster motsvarar, i samma mån träffa dem, som fått sig tilllagdt detta belopp af öfver 16 millioner kronor eller som visst folk beräknade till 6,500,000 kronor i löner och pensioner, och dem som icke fått det, eller om de icke drabba andra samhällsklasser i vida högre grad. Svaret kan icke blifva tvifvelaktigt, ty ingen lär väl kunna till exempel påstå, att herrarne af intelligensen eller stadsboarna supå så mycket mera på sista tiden, att de ökat statens inkomst af bränvinsmedlen med öfver 5 millioner kronor. Det är en utgift, som drabbar hela landet och i all synnerhet just dem, som icke draga någon inkomst i löner och pensioner af staten. Hvad säges om dessa siffror? Jag tror att de tala något emot det påståendet, att jordbrukarne och

landtmannapartiet vill skära breda remmar ur tjenstemännens och städernas hud.

Jag har hört flere gånger här i denna Kammare, när fråga varit om att öka tullen på kaffe och socker eller om tull på mjöl o. d., huru man räknat ut, huru obetydlig den tillökning 1 öre å ett skålpund kaffe för hvarje hushåll utgjort, och att man derföre gerna kunde åtaga sig utgiften. Deremot var intet att anmärka; men nu deremot, då det gäller just de klasser, som hafva bestämda och kontanta inkomster, då talar man om orättvisa och åberopar att bevillningsförordningen är olämplig. När det gjorts så mycket väsen af denna fråga, och frågan om tilläggsbevillningen varit före nästan hela riksdagen, kan det vara skäl att se till hvad frågan egentligen gäller. Här strides ju endast om skillnaden mellan 25 och 50 proc. tilläggsbevillning, ty statsutskottet har föreslagit den senare siffran och reservanterne fasthålla den förra. Ser man nu till huru stor affären är, så befinnes att den utgör t. ex. för en person, som är taxerad till 10,000 kronors inkomst, 25 kronor; 25 kronor äro visserligen penningar, men jag vågar dock tro att icke 25 kronor spela någon så stor roll för den, som har 10,000 kronor i inkomst. För en annan, som har en inkomst af 5000 kronor, för honom gäller det 12½ kronor. Går man till de mindre löntagarne, som icke hafva så höga inkomster, så befinnes det att t. ex. för en skollärare med 600 kronors lön affären gäller 75 öre. Äfven 75 öre kan vid ett och annat tillfälle vara kämbart nog att utbetala; men jag tror dock icke att det är så mycket att göra sak af. Det förefaller mig derföre som om de, hvilka här ifrå för 25 proc., egentligen icke hafva annat skäl än att de icke vilja gifva regeringen och Stats-Utskottet rätt, utan önskat hvilken annan siffra som helst utom den, som regeringen och Stats-Utskottet föreslagit.

Det har redan förut blifvit påpekadt, hurusom tidpunkten nu är mycket lämplig för att göra en större afbetalning på Stats-Utskottets skuld till Riksgäldskontoret. Genom konverteringen minskas vår afbetalning af skulden till utlandet med öfver 800,000 kronor och öfverflyttas på våra efterkommande; och då böra vi väl betala åtminstone den skuld, som vi sjelfva laborera med.

För min del tycker jag att man gjort denna fråga ofantligt mycket större än den i verkligheten är, och då vi icke kunna förneka att Statskontoret står i skuld hos Riksgäldskontoret och att denna skuld skall vara betald före den 1 November 1885, så följer också deraf att vi måste anslå medel till skuldens betalande. Derför har jag för min del biträdt Utskottets betänkande, till hvilket jag nu också yrkar bifall.

Herrar *HübINETTE*, *JöNS PERSSON*, *And. LARSSON* i Flicksäter, *And. Bengtsson*, *J. E. JOHANSSON* i Forneby, *Lind* och *And. Hansson* instämde med Herr Liss Olof Larsson.

Herr *Rubenson*: För min del skall jag, i olikhet med åtskilliga föregående talare, strängt hålla mig till den sak, som föreligger, och

Angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering.
(Forts.)

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

icke ingå på något slags bedömande af förhållandena mellan städerna och landet.

Det vill förefalla mig, som om vi kunde vara ense om en sak, och det är, att för bestridande af nästa års löpande utgifter det icke är nödvändigt att pålägga någon tilläggsbevillning. Den brist, som efter hittills gjorda beräkningar af inkomster och utgifter återstår att fylla, besticker sig nemligen till icke mera än något öfver 98,000 kronor, och med den erfarenhet, man har om hvad den allmänna bevillningen gifver, vore det, efter mitt sätt att se saken, ingen fara att fylla denna brist genom att beräkna allmänna bevillningen till 4,100,000 kronor. Den gaf, enligt Statskontorets till Kongl. Maj:t vid statsverkspropositionens afgifvande lemnade uppgift, år 1879 4,172,000 kronor. Hvad den gaf sistlidet år är väl ännu icke fullt utredt; men af det tryckta sammandraget öfver större delen af allmänna bevillningen för år 1880 visar det sig vara högst antagligt, att den gifvit omkring 100,000 kronor mera än år 1879 och att den följaktligen nästa år kommer att gifva åtminstone 4,200,000 kronor. Men jag medgifver å andra sidan, att, oaktadt Riksdagen redan beslutat att upptaga det från 1879 års statsreglering uppkomna öfverskott, 348,000 kronor i rikstaten för nästa år, skäl kunna finnas för att neutralisera detta beslut genom att möjliggöra motsvarande belopp läggande till statsverkets grundfond och därför skall jag för min del icke hafva någonting emot, att för sådant ändamål *någon* tilläggsbevillning beslutas. Men jag kan icke vara med om, att den bestämmes så högt, som Utskottet föreslagit, och detta af skäl, som jag nu skall be att få närmare angifva.

Det är riktigt, såsom Utskottet sagt, att normen för vårt handlingsätt uti ifrågavarande hänseende böra vi henta från hvad som passerade vid 1879 års riksdag. Hvad Stats-Utskottet då yttrade och som vann båda Kamrarnes bifall, innehöll i korthet, att det tillrälliga lån, som då beslöts, skulle betäckas af uppkommande öfverskott eller, om dessa ej försloge, af en på en passande tidrymd fördelad, för detta ändamål beslutad beskattning. Frågan ter sig, då för mig för närvarande så: är det antagligt eller icke, att de öfverskott, som redan finnas och som vi framdeles med temlig säkerhet kunna påräkna, skola vara tillräckliga att inom den utsatta tiden, d. v. s. senast uuder år 1885, betäcka den skuld, 13,000,000 kronor, hvarom fråga är? Jag skall gå så långt i medgifvande, att jag upptager skulden till detta belopp, oaktadt det förefaller mig riktigt, hvad Herr Gasslander yttrade, att den slutligen icke kommer att uppgå till 13,000,000, enär deri ingå åtskilliga belopp, som för Statskontoret i första och Riksgäldskontoret i andra hand endast för tillfället äro bundna och snart nog torde komma att frigöras.

Men jag skall, som sagdt, beräkna skulden till nyssnämnda belopp.

Jag frågar då: huru te sig förhållandena, om jag jemför den nu uppgjorda staten med staten, sådan den förelåg enligt Kongl. Maj:ts förslag? Då visa sig följande förändringar. I hvad Kongl. Maj:t föreslagit har Riksdagen gjort besparingar på utgifter till ett sammanlagdt

belopp af 732,000 kronor. Anslaget till Karlsborgs befästade har minskats med 50,000 kronor. Genom förkastandet af förslaget om byggandet af ett nytt pansarfartyg har en besparing uppkommit af 650,000 kronor, och genom Riksdagens beslut i fråga om de begärda anslagen till Sorselevägen och Musikaliska Akademien har blifvit beredd en minskning uti statens utgifter med 20,000 kronor i ena och 12,000 kronor i andra fallet. Dessa belopp uppgå tillsammans till nyssnämnda summa 732,000 kronor. Vidare har det visat sig, att den påräknade hälften af bankovinsten kommer att utgå med 50,000 kronor mera än hvad Kongl. Maj:t vågat beräkna den till. Derigenom hafva således besparingarne ökat till 782,000 kronor. Häremot komma å andra sidan åtskilliga anslag, som blifvit beviljade utöfver hvad som i Kongl. Maj:ts statsverksproposition föreslagits, nemligen anslaget till Kronprinsen och Kronprinsessan 120,000 kronor, till Falu seminariibyggnad 30,000 kronor, till nordiska museet 4000 kronor samt de 5000 kronor, som Riksdagen beviljat i ersättning åt Landtbrukaren Bladh. Dessa summer utgöra sammanlagdt 159,000 kronor, och om de dragas från förut nämnda 782,000, så återstå i besparingar 623,000 kronor. Läger jag till sistnämnda summa de 868,000 kronor, hvarmed, enligt Riksgäldskontorets generalsammandrag, dess utgifter för annuiteter m. m. under loppet af nästa år komma att understiga hvad Kongl. Maj:t i detta hänseende antagit, så visar sig en förbättring i nu föreliggande stat, jemförd med den, som förelåg enligt Kongl. Maj:ts proposition, af 1,491,000 kronor.

Vilja vi nu se till under hvilken form detta resultat framträder i den slutligen uppgjorda staten, så är det ganska lätt att visa det Utskottet har beräknat bristen till 98,000 kronor, Kongl. Maj:t har antagit den till 531,000 kronor. Der se vi således en skilnad på 433,000 kronor. Vidare har Riksdagen beslutat att beräkna jernvägstrafikinkomsterna till 500,000 kronor mera än hvad Kongl. Maj:t föreslagit, men ned-satt den beräknade bränvinstillverkningsafgiften med 1,000,000 kronor, på samma gång vi å andra sidan gjort en förbättring i staten genom att höja tre förslagsanslag med sammanlagdt 558,000 kronor. Dessa tre siffror angifva således en förbättring af tillsammanslagdt 1,058,000 kronor. Lägges nu härtill den förut angifna skilnad i bristen 433,000 kronor, återfår man de omtalade 1,491,000 kronorna.

Sälunda visar det sig, att den här föreliggande staten är, om jag så får säga, 1,500,000 kronor starkare än den af Kongl. Maj:t föreslagna. Då nu Kongl. Maj:t föreslog, att Riksdagen skulle åtaga sig en tilläggsbevillning af omkring 1,069,000 kronor för att dermed börja afbetala den ifrågavarande sväfvande skulden, men den af Riksdagen uppgjorda statsregleringen, som jag nyss nämnde, är 1,500,000 kronor starkare än Kongl. Maj:ts, så synes det att, om man ser saken från denna sida, någon nödvändighet icke förefinnes för Riksdagen att nu åtaga sig tilläggsbevillning.

Jag ber emellertid att nu få betrakta saken äfven från en annan synpunkt. Jag vill då söka göra klart för mig hvilka utsigter förefinnas för att vi under år 1882 må kunna göra någon afbetalning å ifrågavarande skuld af 13,000,000 kronor, utan att därför anlita tilläggs-

Angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering.
(Forts.)

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

bevillingen. Till en början finner jag då af Kongl. Maj:ts proposition, att å 1880 års statsreglering finnes en behållning af omkring 1,100,000 kronor, och detta är en tillgång, som ni alla äro ense om, att den bör för ifrågavarande ändamål användas. Vidare har en reservant inom Stats-Utskottet visat att på grund af en del statslåns konvertering, Riksgäldskontorets amortissemensfond för dessa lån, efter afdrag af åtskilliga med konverteringen förenade kostnader, lemna en behållning af omkring 1,700,000 kronor, som äfven kan disponeras till förstärkande af statsverkets grundfond, eller afbetalande af Statskontorets skuld till Riksgäldskontoret, hvilket ju är detsamma. Slutligen anser jag för min del, på grund af de beräkningar jag förut tagit mig friheten framlägga, att man alldeles icke räknar för högt, om man antager det blifvande öfverskottet å den nu i det närmaste uppgjorda statsregleringen för år 1882 till 1,200,000 kronor. Räknar jag ihop dessa siffror, får jag ett belopp af 4,000,000 kronor. Lägger jag härtill det belopp, som reservanterna föreslagit skola genom tilläggsbevilling anskaffas för att läggas till statsverkets grundfond, så har jag 4,700,000 kronor, som snart sagdt med fullkomlig säkerhet kunna påräknas för afbetalning år 1882 af skulden å 13,000,000 kronor. Återstår då ett belopp af mellan 8 och 9 millioner att till afbetalning fördela på tre år. Jag skall nemligen icke taga i beräkning möjligheten af ett öfverskott å innevarande års statsreglering, som kan för detta ändamål användas, utan som sagdt fördela återstående 8 å 9 millioner å de tre åren 1883—1885. Frågan är då: finnes någon sannolik utsigt för att dessa 8 å 9 millioner skola kunna under dessa tre år betäckas genom uppkommande öfverskott å statsregleringarne, eller med andra ord, är det antagligt, att dessa tre årens statsregleringar skola lemna i medeltal ett belopp af bortåt 3 millioner i öfverskott utöfver bristerna? För att kunna besvara denna fråga, måste man gå tillbaka till hvad erfarenheten visat under föregående år. Man har någon gång hört sägas, att hos åtminstone en och annan — och jag vill icke neka till att äfven jag sjelf kan hafva hört till dem — skulle finnas en viss benägenhet att under de goda tiderna kanske allt för litet tänka på de dåliga, men jag tror att, särskildt här i Kam-maren, det finnes långt flere, som hafva den motsatta benägenheten, att under de år, då det är svårt att få debet och credit att gå ihop, alldeles glömma bort hvad som passerat under de goda tiderna. Det är för att i detta afseende gifva en liten uppfriskare — om jag får begagna det ordet — som jag nu skall tillåta mig att anföra några siffror.

Af kapitalkontot till rikshufvudboken visar sig att bristerna å samtliga statsregleringar från och med år 1871 till och med 1877 mer än till fullo betäckts af öfverskotten, så att alla dessa statsregleringar lemnat icke obetydliga behållningar, ehuru man nu synes vara benägen att alldeles glömma detta. Minst var behållningen år 1877, då den uppgick till 2,793,800 kronor. Närmast i ordningen kommer år 1875 med 6,106,500, vidare 1872 med 7,534,500 kronor och 1871 med 7,992,000, så 1876 med 8,049,400, dernäst 1873 med 13,411,600 och slutligen 1874 med ända till 16,569,400. Der hafva vi sålunda sju

på hvarandra följande statsregleringar, som gifvit behållningar vexlande mellan 2,793,000 och 16,569,000 kronor.

Detta synes väl vara en erfarenhet, på hvilken man i viss mån kan bygga, då det är fråga att fatta beslut i nu föreliggande fråga. Nu är visserligen sant, att på dessa goda år följde två dåliga, nemligen 1878, som visade en brist af 1,434,400 kronor, och 1879, då det belopp, som af en efterföljande statsreglering måste betäckas, uppgick till 2,655,300 kronor, men dessa äro också de enda två år som visa någon brist i statsregleringen.

Redan år 1880 fans, såsom jag förut upplyst, ett disponibelt öfverskott af 1,100,000 kronor. Men det är icke nog dermed för det året; öfverskottet har gått ned till detta belopp till följd af den ovanliga händelsen, att icke mindre än 2,380,000 kronor måst restitueras vid utførsel af brännvin. Hade icke denna ovanliga händelse inträffat, så skulle 1880 års öfverskott hafva uppgått till 3,480,000 kronor. När man betänker, att dessa siffror innebära, att man har säker utsigt för att mera än 4,500,000 kronor komma att under nästa år afbetalas på skulden, och att man vidare kan, med stöd af föregående års erfarenhet, med största sannolikhet beräkna, att under de ytterligare tre år, hvarom här är fråga, få en ytterligare behållning på omkring 3,000,000 kronor årligen, så frågas, om man icke bör vara nöjd med denna stora sannolikhet, i stället för att ytterligare tillgripa en tilläggsbevillning för att på förhand vara säker om att komma till ifrågavarande resultat.

Illa anser jag för min del Riksdagens majoritet göra, om den onödigtvis pålägger skatter, äfven om dessa i vissa fall skulle vara mindre känbara. Det är för öfrigt svårt att för de särskilda fallen beräkna, huruvida en skatt trycker hårdt eller icke, den kan just därför, att den träffar orättvist, kännas tryckande, äfven om den icke uppgår till stort belopp. Och allraminst bör en orättvis skatt påläggas i onödan. Den seger, som man på sådant sätt vinner, kan visserligen för ögonblicket gifva tillfredsställelse; men den hämnar sig för framtiden.

På de skäl jag nu anfört yrkar jag, att Kammaren måtte bifalla det förslag, som innehålles i den reservation, en del ledamöter från Första Kammaren afgifvit mot Utskottets förslag.

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve Posse: Jag skall försöka att vid mitt uttalande i denna fråga röra mig med så litet siffror som möjligt. Kammaren får dock ursäktas, om en del sådana naturligtvis icke kunna undvikas.

Jag behöfver väl icke erinra Kammaren, hurusom vid 1879 års Riksdag, Stats-Utskottet i afseende på betäckande af den brist i Statskontorets rörelsekapital, hvilken då slutligen blef erkänd att utgöra 16½ millioner kronor, hemstälde om antagande af ett stadgande i Riksgäldskontorets reglemente, deri uttalades den åsigt, att bristen borde genom successiva afbetalningar infrias inom sex år, dels i första rummet med möjligen uppkommande öfverskott vid statsregleringarne

*Angående
den under
innevarande
Riksdag verk-
ställda stat-
reglering.*
(Forts.)

och dels, om dessa icke visade sig vara tillräckliga, genom en på en passande tidrymd fördelad för detta ändamål beslutad ny beskattning. Det var, så vidt jag kan fatta, en mycket riktig framställning af Stats-Utskottet och Riksdagens båda Kamrar godkände den, samtidigt dermed att Riksdagen uppdrog åt Statskontoret att förskjuta Riksgäldskontoret hvad Statskontoret för sitt kassaförslag behöfde. Sedermera har man icke lyckats att vid statsregleringen för åren 1880 och 1881 tillämpa nyssnämnda grundsats i vidare mån, än att ett särskildt anslag ingick i statsregleringen för år 1880, derföre att man år 1879 gjort sig för höga beräkningar på statens inkomster. Något öfverskott för åren 1880 och 1881 har icke kunnat åvägabringas, och Riksdagen har således icke heller blifvit i tillfälle att anvisa något belopp till förstärkande af Statskontorets grundfond, eller, för att uttrycka sig måhända mera korrekt, för det ändamål, att Statskontoret skulle blifva satt i tillfälle att förminska sin skuld till Riksgäldskontoret. Ty en skuld är det. Jag har väl hört åtskilliga bestrida att det är en skuld, men med denna brist eller skuld — huru man än vill kalla den — medföljer åtminstone det obehaget, att den drager ränta och denna icke så obetydlig, och under sådana förhållanden tar jag mig friheten anse det vara en skuld. Under dessa två år har emellertid, som sagdt är, ingenting blifvit åtgjort åt saken. Grundsatsen står dock kvar, men jag sätter icke högt pris på densamma, om den icke tillämpas. Då således statsregleringen för denna riksdag skulle uppgöras, så hade det visserligen varit frestande att kunna erbjuda Riksdagen en skattenedsättning, hvilken ju alltid är välkommen; men då sådant icke kunde ske, utan att dervid lemnades utan afseende hvad Riksdagen uttalat såsom sin mening, eller att uppkommande öfverskott skulle användas till betäckande af Statskontorets behof, och att, om dessa öfverskott ej dertill räckte, Riksdagen skulle åtaga sig en särskild beskattning, hvilket uttalande var så klart och tydligt, att jag ansåg att Kongl. Maj:t borde fästa afseende dervid, hemstälde jag, att den beskattning, som under föregående år utgått under namn af tilläggsbevillning, fortfarande skulle utgå i ändamål att sålunda åvägabringa ett öfverskott, hvarmed Statskontoret kunde tillgodoses.

Jag vet mycket väl, att man sagt, det tilläggsbevillningen dervid för mig varit ändamål. Ingenting kan dock vara origtigare; ty då man velat bevisa detta påstående dermed, att jag skulle uppsåtligt hafva beräknat statsinkomsterna för lågt, vederlägges detta faktiskt derigenom, att Riksdagen sjelf beräknat dem, de ordinarie inkomsterna och bevillningar tillsammans, till 500,000 kronor lägre än det belopp, hvartill jag föreslagit Kongl. Maj:t att beräkna dem. Om jag således derutinnan gjort mig skyldig till någon förseelse, har den bestått deri, att jag beräknat den för högt.

Om nu emellertid Stats-Utskottets förslag af Riksdagen godkännes, hvilket jag hoppas skall ske, kommer ändå icke Statskontorets skuld till Riksgäldskontoret, hvilken fortfarande utgör 13,000,000 kronor, att minskas med mera än i rundt tal 1.500,000 kronor. Jag har framställt förfrågan till Statskontoret, huruvida någon förhoppning

der förefunnes om, att vidare afbetalning å skulden detta år kunde ske, och på denna förfrågan har jag erhållit det svar, att något sådant icke vore att hoppas, att man icke heller med visshet kunde säga, huruvida några ytterligare försträckningar komme att begäras, men att, emedan Statskontoret alltid mot hösten behöfver stort kassaförlag, det icke vore omöjligt, att sådana kunde komma att begäras. Af skuldens nuvarande belopp 13 millioner, hvilken summa man får antaga vara nära nog fix — den kan gå upp och den kan gå ned, men håller sig i medeltal dervid — skulle således återstå 11,500,000 kronor; men af den tid, hvarunder skulden skulle betalas, återstår efter detta års statsreglering endast hälften eller tre år. Och om jag dividerar 11,500,000 med tre, så får jag ett årligt behof under de återstående åren af 3,833,000, som måste tillvägbringas, såvida man anser, att alla 13 millionerna böra betäckas. Detta är dock en fråga, som väl framtiden får afgöra. Då man emellertid nu är motvillig att betäcka något, torde det väl ej vara värdt att debattera om, huru stora afbetalningar böra ske.

Emellertid tror jag att man i afseende på en statsreglering handlar klokt och försigtigt, om man i den icke beräknar annat än hvad man med någorlunda visshet kan beräkna. Man vill i förevarande hänseende hänvisa oss till de öfverskott, som kunna uppstå på 1880 års statsreglering, och hvilka i statsverkspropositionen af finansministern beräknats till 1,100,000 kronor, och vidare till de behållningar å de konverterade lånens likvidations- och amortissementsfonder, som i Riksgäldskontoret blifva tillgängliga. Men ingendera af dessa poster kan nu till storleken bestämmas; och om de icke nu disponeras, försvinna de likväl icke, utan stå kvar till nästa år och behöfvas då väl för att ytterligare förstärka Statskontorets grundfond. Riksdagen har dessutom, tror jag, en tillräckligt varnande erfarenhet af huru vanskligt det är att kalkylera öfverskott. Det är nemligen icke längre sedan än år 1879, då Riksdagen, för att någorlunda komma ifrån en statsreglering, kalkylerade ett öfverskott af 5 millioner kronor, hvilket slog så ut, att öfverskottet uppgick endast till 2,600,000 kronor, ett förhållande, som låg hårdt efter i det följande årets statsreglering och hvilket, såsom de af Eder, mine Herrar, som då voro med, nog minnas, icke var särdeles angenämt. En dylik erfarenhet borde mana oss att icke alltför raskt räkna på framtiden; och jag har med synnerlig tillfredsställelse sett, att Utskottets majoritet i den delen haft med mig lika uppfattning, — en uppfattning, som jag hoppas också skall blifva Riksdagens.

Innan jag slutar, vill jag något litet uppehålla mig vid de åsichter, som äro framställda af reservanterna, hvilka hafva kommit till den slutsats, att Statskontorets grundfond bör förstärkas med 701,700 kronor. Det är ändå tillfredsställande, att äfven reservanterne erkänna riktigheten af den grundsats, att Statskontoret bör beredas tillfälle att minska sin skuld till Riksgäldskontoret; men jag tycker verkligen, att de varit något för sparsamma i sitt förslag. Ty om I, mine Herrar, sen i betänkanudet, skolen I der finna en uppgift, som i detta fall icke är utan sin betydelse, den nemligen, att Statskontoret för år

*Angående
den under
innevarande
Riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)

1880 kommer att betala till Riksgäldskontoret endast i ränta på skulden nära 600,000 kronor. Det är ju ett belopp, som högst obehagligt tynger på statsbudgeten, och som det är nödvändigt att blifva af med. Emellertid skall jag ej uppehålla mig dervid nu. Jag vill endast säga, att detta anbud af 701,000 kronor ungefärligen motsvarar denna ränta, och om jag då erinrar Herrarne om, hvad Herrarne troligen icke alla komma ihåg, nemligen att Riksdagen beslutat minska statsverkets grundfond med 140,000 kronor i år på det sättet, att den anbefalt Stats-Utskottet återbetala till Arméförvaltningen detta belopp, som origtigt blifvit inbetaladt, så kommer man till en summa af nära 750,000 kronor eller mera än det belopp, hvarmed reservanterna säga sig vilja förstärka statsverket. Jag tycker verkligen, att detta är något för litet. Skälet, hvarföre man anser sig kunna godkänna grundsatsen om statsverkets förstärkande, på samma gång man söker tillämpa den såsom här sker, är hufvudsakligen ljusa framtidsförhoppningar. Man säger: här blifva tillgångar nästa år, och då skola vi taga dem. Ja, men nästa år händer det, att många — icke precis desamma, som nu säga, att vi skola taga dem — uppträda och säga: dessa tillgångar kunna bättre användas till det och det anslaget, och då kan man icke vara så alldeles öfvertygad, att man verkligen får dem till grundfundsförskott. Man har dessutom måhända en annan betänklighet i förevarande fall, och det är den, att man ej med någon synnerlig visshet kan beräkna, till hvilka belopp dessa tillgångar kunna komma att uppgå. I alla händelser torde de dock ej blifva så stora, att de motsvara hvad som i medeltal fordras för att fylla behofven i sin helhet. Bland dessa beräknade tillgångar har en reservant särskildt påpekat amortisementsfonden i Riksgäldskontoret. Ja, det är mycket sant, att, när en gång dess belopp blifver känt, representationen kan, om den så vill, använda densamma till detta ändamål, men det är alldeles icke gifvet, att den vill det. Ty det kan ju ligga någon förnuftig grund deri, att icke blanda denna fond, som är en besparing på jernvägsfonden, in i statsregleringen. Dessutom har denna tanke likasom andra sådana, som framkastats i samma riktning, det felet att ligga inom det subjektiva godtyckets område, och det är ej styrkt, att den eger något verkligt värde eller kan realiseras.

Jag vet ej, om jag skall behöfva att längre upptaga Kammarens tid. Jag har ej varit närvarande från diskussionens början och förbehåller mig derföre rätt att under dess fortgång åter få yttra mig, ifall jag skulle anse sådant behöfligt. För närvarande inskränker jag mig till att yrka bifall till Stats-Utskottets förslag.

Friherre Nordenfalk: Den ärade representanten på karlskronabänken hade mot Stats-Utskottets betänkande en mängd anmärkningar, hvilkas flertal jag åt Stats-Utskottets ledamöter lemna att besvara. Men *en* af dem tillåter jag mig upptaga till bemötande, emedan den angick en siffra, som Stats-Utskottet lånat från Riksgäldskontorets uppgifter och hvilken anmärkning, om den befundes riktig, visserligen mot dem, som lemnat sagda uppgift, skulle vara rätt grav.

Han uppgaf, att de 585,000 kronor, som i Riksgäldskontorets förslag beräknats för år 1882 såsom ränta å det för Statskontoret afsedda förskott, vore alldeles oriktig, alldeles för hög. Han har dervid förbisett något, hvarpå jag vill fästa hans uppmärksamhet; och det är, att bland Statskontorets skulder äro för år 1882 upptagna icke allenast de 9,000,000 kronor, som redan äro för försträckning till Statskontoret upplånade, utan äfven de 4,000,000 kronor, som Riksgäldskontoret är berättigadt att låna och *endast tills vidare* af omhänderhafda medel förskjutit. Men ränta efter 4½ procent å dessa medel — tillsammans 13,000,000 kronor — utgör just den siffra, som i Stats-Utskottets betänkande är angifven eller 585,000 kronor.

Jag ber att få yrka bifall till den föredragna punkten, oaktadt jag icke vill neka till, att jag hade önskat, att den haft en något annorlunda form. Jag tror nemligen, att det hade varit bättre, att den uppgifna siffran 1,501,700 kronor föreslagits *såsom en första betalning å Statskontorets skuld* till Riksgäldskontoret än att kalla den en förstärkning af statsverkets grundfond. Men det är alldeles klart, att verkan blir fullkomligt densamma, och min anmärkning berör sålunda blott ordalagen, ej saken. Jag ber få tillstyrka bifall till punkten ej blott på de af Utskottet anförda skäl, men äfven derföre att, äfven om från fjolåret årsöfverskott finnas — och jag vågar antaga, att nästa år skall visa, att sådana finnas — det, såsom här också anmärkts, efter 1882 blott är tvenne år, som återstå för att gälda lånebeloppet. Det är derjemte en annan omständighet, på hvilken jag ber få fästa uppmärksamheten och det är, att ehuru här talas om, att Statskontorets skuld till Riksgäldskontoret är 13,000,000 kronor, — hvilket också är förhållandet för ögonblicket — vi dock veta, att denna skuld varit öfver 16,000,000 kronor, och, helst om bränvinsexport i år uppstår, ånyo kan stiga till detta sistnämnda belopp; och jag anser det ej vara alltför öfverdrifna önskingar, att statsverket någon gång skall erhålla en sådan grundfond, att, äfven då statens behof af förlagskapital gå upp till de belopp, som redan visat sig vara *högst* erforderliga, man ej vidare skall behöfva anlita Riksgäldskontoret om försträckning. Jag tror sålunda, att sedan den skuld, som för närvarande finnes, till Riksgäldskontoret blifvit genom tillskott betald, och grundfonden sålunda med motsvarande belopp ökad, det kan vara skäl att deröfver föröka Statskontorets förlagskapital till de belopp, som visat sig en gång förut hafva varit behöfliga eller, utöfver den nuvarande grundfonden, till minst 15 millioner kronor.

Innan jag slutar vill jag ej underlåta att med några ord gemmäla talaren på vextiobänken, hvars målning synes mig alltför starkt färglagd. Han fann denna ifrågavarande skulden "rent af förödmjukande för landets anseende". Jag är ense med honom, att det är en skuld, som bör inom den bestämda tiden gäldas, men jag kan ej gifva densamma en sådan färg som han. Jag ber få erinra derom, att den hufvudsakligen uppkommit på det sättet, att Riksdagen sedan en följd af år anvisat utgifter på Statskontoret tidigare än motsvarande inkomster hunnit inflyta, och att, så länge vi hade stora årliga öfverskott

Angående den under innevarande riksdag verkställda statsregering.
(Forts.)

Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)

detta märktes högst obetydligt; men när öfverskottsåren togo slut, märktes det, att vi hädanefter behöfva långt större förlagsmedel än förut. Att *på en gång* genom beskattning anskaffa detta förlagskapital kunde dock ej vara lämpligt, hvarför anskaffningstiden medelst temporär upplåning fördelades på flera år. Som sagdt, har jag icke ett ögonblick bestridt nödvändigheten att betala denna skuld till sista öret, men jag tror ej, att anledningen till densamma varit så abnorm, att den bör rubriceras som en "förnedrande skuld."

Herr Talman, jag yrkar bifall till den föredragna punkten.

Herr Key: Jag begärde ordet med anledning af den ärade talarrens på göteborgsbänken yttrande. Jag uppskref genast hvad han sade, så fort och noggrant jag kunde. Han yttrade, förutom åtskilligt annat mot landtmannapartiet fiendtligt, som icke torde förtjena något svar: "att tilläggsbevillningen låge landtmannapartiet synnerligen om hjertat, emedan det genom densammans beviljande ville gifva ett förtroendevotum åt dess förre chef, den nuvarande statsministern och en upprättelse för de många nederlag, som genom partiets tillskyndande under denna riksdag kommit ministern till del". Motpartiet och talarren sjelf i främsta rummet hafva deremot i år varit synnerligen angelägna om att få bortförklarad all tilläggsbevillning, kanske också för att bereda statsministern en seger till ersättning för de nederlag, som Andra Kammarens majoritet förmenas hafva beredt honom? Emellertid är det verkliga en seger, som nu håller på att blifva verklighet, och icke blott en *seger* för *ministèren*, utan en stor *sannin- gens seger*. Vid riksdagens början var det ganska många, som icke enbart af partiskäl, utan äfven af sakhänsyn ansågo all tilläggsbevillning vara onödig, men nu vid riksdagens slut har man sett sig nödgad att flytta, och just af hänsyn till sakförhållandet, det tillernade motståndet från förnekande af allt behof af tilläggsbevillning till yrkande på dess bestämmande till 25 procent af bevillningen.

Man har sagt, att stora stundande händelser kasta skugga framför sig, och vid denna riksdag har det gång efter annan varit sådana skuggor af händelser, som nalkas, hvilka hos den ena väckt hopp och hos den andra fruktan, känslor, som gifvit sig luft i hvarjehanda funderingar, bland annat äfven om denna tilläggsbevillning.

Här i Kammaren har man i dag icke gått så långt som i Medkammaren, der man yrkat afslag å *all* tilläggsbevillning, och der man således till statsregleringen äfven skulle vilja använda det meromnämnda beloppet af 348,000 kronor. Detta belopp, det torde vara skäl att derom erinra, har uppkommit *dels* genom ett öfverskott utöfver förut beräknade tillgångar å 1879 års statsreglering af 269,903 kronor 40 öre, *dels* genom en af Kongl. Maj:t öfverlemnad skogsfond på 28,536 kronor 74 öre, *dels* genom behållningen å ett för Stockholms be- fästade beviljad anslag af 13,493 kronor 61 öre och *dels* genom återstoden af ett till stallbyggnad i Göteborg anvisadt anslag, 36,066 kronor, 25 öre; summa 348,000 kronor. Och dessa *dels* fonder, *dels* använda anslag — således ej blott öfverskott, utan rena kapital, som Kongl. Maj:t öfverlemnadt till Riksdagen — skulle man så att säga äta

upp på de löpande utgifterna! Kan det vara rimligt? Emellertid har derom icke något yrkande gjorts i denna Kammare, och det gläder mig upprigtigt. Men, säger man, vi behöfva icke 50 procent tilläggsbevillning, utan vi kunna nöja oss med 25 procent, och som bevis derpå söker man stapla upp den ena beräkningen på den andra och kasta fram, nästan huller om buller, den ena siffran efter den andra. Men om vi låta saken vara hvad den är och ej inlåta oss på någon tendenspolitik, så är den mycket enkel och klar, och jag tror, att vi allesammans borde kunna vara med om dessa 50 procent.

Stats-Utskottet skref 1879, att till dessa obligationers inlösen skulle användas "uppkommande öfverskott, eller, om dessa ej förslå, en på *passande* tidrymd fördelad för detta ändamål beslutad beskattning". Men männe man med fog kan taga detta som skäl för att påstå, att den *passande* tidrymden skulle kunna vara likaväl 12 år som 6 år, och att, om man ej lyckas få skulden betald på 6 år, ett nytt lån kunde upptagas? Nej, mina Herrar, ty Riksdagen skref uttryckligen, skref uti § 46 i Riksgäldskontorets reglemente vid 1879 års riksdag följande: »Derest sådant för verkställigheten af Riksgäldskontoret åliggande utbetalningar finnes nödvändigt, ega Fullmäktige att anskaffa dertill erforderliga medel genom upplåning mot Riksgäldskontorets skuldförbindelser eller begagnandet af krediter, på vilkor, som Fullmäktige ega bestämma; egande Fullmäktige derjemte att, för betäckande af Statskontorets skuld till Riksgäldskontoret för lemnad kassaförstärkning, upplåna erforderliga medel mot kontorets obligationer i svenskt mynt, ställda till inlösen antingen efter viss förfallotid eller efter föregången, af Riksgäldskontoret verkställd uppsägning; varande åt Fullmäktige öfverlemnadt att, med hänsigt till de vid upplåningen sig företeende omständigheter och förhållanden, bestämma räntevilkoren samt fastställa betalningsterminerna för dessa obligationer; dock skola obligationerna, vare sig deras inlösen bestämmes att ske efter uppsägning eller å viss förfallotid, infrias inom sex år från deras utgifts dag.»

Utgifts dagen var den 1 November 1879, och samtliga dessa obligationer skola alltså, efter Riksdagens formliga föreskrift, infrias inom sex år från utgifts dagen, således inom den 31 Oktober 1885. Nu säger man, att blott två år äro gångna, och att vi således hafva fyra år kvar. Men detta är orätt, ty vi reglera nu staten för 1882. Tre år äro således i sjelfva verket förgångna med *nästa* år, och det återstår således blott tre år, när Riksdagen härnäst sammanträder. Om man dividerar dessa tretton millioner med det *nu* återstående antalet år så — man må söka bortadvocera detta så mycket man vill — utgör det erforderliga medelbeloppet icke mindre än $3\frac{1}{4}$ million under hvarje år och i proportion mera för hvarje af de återstående trenne åren, ifall ingen tilläggsbevillning nu beslutas. Räntan för 1879 års tillfälliga, här ifrågavarande lån utgick för innevarande år med 405,000 kronor och nästa år kommer den att utgöra 585,000 kronor. Jag vill icke disputeras om det ifrågavarande beloppet är en *statsbrist* eller ett *förlagskapital*, men är det detta senare, så är det åtminstone ett *lånadt*, och är sålunda en ganska ordentlig skuld, denna så kallade

Angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering.
(Forts.)

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

kassaförstärkning, som drager en rätt betydlig ränta. Om vi nu skulle inskränka oss till endast de 25 procent, som af reservanterna föreslagits, så skulle vi få en tilläggsbevillning, som, efter afdrag af de 98,300 kronornas brist, föga mer än motsvarar ett års *ränta*, men långtifrån motsvarar hela den hittills upplupna räntan på den skuld, som inom den 1 November 1885 skall vara inbetald och likviderad. Nu säger man: vi få repliera på öfverskotten, vi få lefva på den förhoppningen, att stora öfverskott framdeles skola uppstå och dessutom hafva vi tillgångar genom de konverterade lånen. Hvad först det beträffar, att öfverskott framdeles kunna uppstå så ligger det i Herrens hand, ty det beror på årsväxt, konjunkturer utomlands för trä och jern samt mycket annat, som vi icke kunna bestämma och allra minst flere år i förväg inlåta oss på gissningar om. Men, om detta sålunda är ovisst, så menar man dock att vi i allt fall kunna hoppas på den konverteringstillgång, som Herr Nordenfelt påpekar i sin reservation. Det är ju bestämda siffror, och dem kan man taga i betraktande. Reservanten yttrade: "Om äfven en del af denna behållning kommer att användas till bestridande af åtskilliga med konverteringen förenade kostnader, hvilka kunna skäligen uppskattas till 600,000 à 700,000 kronor — så etc. etc." Han vet sålunda icke sjelf hvad dessa kostnader komma att gå till, men han antager, att de skola "*skäligen*" belöpa sig till 6 à 700,000 kronor och kommer så till ett belopp af 1,700,000 kronor, hvarmed statsverkets grundfond skulle kunna förstärkas. Han säger vidare, att dessa omkostnader kunna läggas till kapitalrabatten på det nya lånet och intagas i lånebeloppet. Vi skola alltså icke blott konvertera beloppet och skjuta undan betalningen på våra barn, barnabarn och barnabarns barn, utan vi skola till och med låna upp omkostnaderna för det nya lånet och räkna in dem i lånebeloppet! På *det* sättet kan man naturligtvis komma till hvilken minskning som helst i behovet. Men kan det vara rätt att säga, att vi behöfva icke låna därför, att vi kunna kasta skulden på våra efterkommande 40 à 50 år in i framtiden? Är *det* att betala sin skuld? Man säger: vi skola icke taga oss för nära nu, men längre fram, nästa år, skola vi vara duktiga och betala så mycket mer. Nästa år, mine Herrar, ja, då kanske vi skola bevilja anslag t. ex. till Serafimerlasarettet och Karolinska institutet, och då torde för öfrigt icke komma att fattas stora anspråk på anslag för hvarjehanda ändamål. Det märkvärdigaste är att de, som äro frikostigast, när det är fråga om alla möjliga utgifter, nu rösta för det lägsta beloppet, då det gäller att betala Statskontorets skuld. Man säger också, att vi nästa år hafva mera god tid än nu att närmare tänka på saken. Men, mine Herrar, de, som då äro här, torde få tillräckligt att tänka på ändå. Då blir det kanske en ny tid äfven i afseende på bevillningsförordningen och beskattningen, som efter densamma skall utgå. Skulle det därför icke vara skäl att fira den gamla bevillningsförordningens slut dermed, att vi åtaga oss en beskattning efter dess grunder och låta framtiden sedermera bära sin omsorg om den nya? Från den nya bevillningsförordningens ståndpunkt får då tillskjutas hvad som då fordras.

Jag tror, att, om vi se saken enkelt och lugnt i ansigtet, den bevilning af 50 procent Utskottet föreslagit, bör åtagas utan all parti-hänsyn, föreslagen som den är endast med afseende på hvad fosterlandets väl kräfvat, och hvad som är rätt och klokt. Det är detta Stats-Utskottet med sitt förslag åsyftat, och förhållandenas makt och sanningens makt har varit så stor, att då i början öfver hälften af Utskottets medlemmar var fullt på det klara med att vägra all tilläggsbevilning, har det nu icke varit en enda af Utskottets 24 ledamöter, som icke erkänt behovet af en tilläggsbevilning, ehuru ena delen och majoriteten stannat vid 50 procent och den andra delen eller minoriteten vid 25 procent. Men jag säger ännu en gång, från det att i Utskottet öfver halfva antalet af ledamöterna var emot en tilläggsbevilning, fans det icke en enda af Utskottets 24 ledamöter, förutom åtskilliga suppleanter, som icke till slut erkände behovet af en tilläggsbevilning. När så är förhållandet, rör sig frågan endast om 701,000 kronor eller 1,500,000 kronor, och, om det icke kan nekas, att beviljandet af 1,500,000 kronor väsentligen stärker och framför allt tryggar den opinion och tanke i landet, att Riksdagen icke vill undanskjuta godtgörandet af dessa fordringar, utan en gång vill betala dem, då får jag säga, att om man här kommit ifrån den negativa ståndpunkten och erkänner behovet af en tilläggsbevilning, är det icke värdt att pruta på 25 procent, utan rätt så godt att bevilja en tilläggsbevilning af 50 procent, ty det är dock en summa, som förslår något till afbetalning på skulden, då det ifrågasatta mindre beloppet icke en gång är tillräckligt för ränteliqviden.

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

Herr C. A. Larsson: Jag begärde ordet, därför att jag trodde att Herr Rubenson skulle blifva elak mot Stats-Utskottet, men då han var ganska beskedlig och icke sade ett ondt ord om detsamma, har jag således icke mycket att säga mot honom.

Hvad deremot Herr Gasslander beträffar, så tyckes han sväfva i okunnighet om, hvarifrån skulden kommit, och tycker icke, att det är rättvist, att embetsmännen och stadsboarne skola deltaga i betalningen af densamma. Men, om han gjort sig det besväret att titta i bevilningssammandraget, skulle han funnit, — icke som min vän Liss Olof Larsson, att löneförhöjningarna åt embetsmännen på tio år gått till tio millioner kronor — utan tvärtom, att de på den tid han beräknade, gått till tjugu millioner kronor. Se vi på det sista bevilningssammandraget, skall man finna, att löneförhöjningarna, som år 1875 uppgingo till 42,000,000 kronor, år 1880 vuxit till 54,000,000 kronor, således med en förhöjning af 12,000,000 kronor blott sedan 1875. Derifrån härleder sig denna skuld. Hade några dyrtidstillägg och löneförhöjningar icke beviljats, hade Statskontoret icke varit skyldig Riksgäldskontoret ett öre. Är det under sådana förhållanden för mycket, att Herrar embetsmän hjälpa till att betala sina egna skulder. Jag tycker, att det icke är riktigt "gentlemanlike" att säga, här skola jordbrukarne såsom i alla andra fall, betala.

Herr Gasslander påstod vidare, att Riksgäldskontoret hittat de penningar, som det försträckt Statskontoret, eller haft dem öfver

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

såsom besparingar. Nej, det har Riksgäldskontoret icke. Som Herrarne säkerligen påminna sig, upptog Riksgäldskontoret 1878 ett obligationslån på 18,000,000 kronor. Det var ganska dyrt. Med detta var det emellertid meningen, att en del gamla lån skulle konverteras, men detta skedde icke. Man konverterade med detsamma 1,300,000 kronor, men återstoden af lånet användes till förstärkning af grundfonden i Statskontoret. Således är det ett utländskt lån, som användes der, och Riksgäldskontoret har en fordran hos Statskontoret i stället för att hafva konverterat sina lån. Räntan på denna förlagsskuld är icke heller för högt beräknad, ty Riksgäldskontoret har icke återfått några fyra millioner, hvilka således egentligen äro ett utländskt lån, som drager sina $4\frac{1}{2}$ procent ränta, likasom de nio millioner, som upptogs såsom lån genom utfärdande af tillfälliga obligationer.

Hvad Herr Dicksons yttrande beträffar, hafva redan flere talare besvarat detsamma. Jag skall därför icke säga något särskildt derom. Jag skall endast be att få upplysa honom, att det icke är farligt med tilläggsbevillingens tryck på städerna, ty de gifva icke kronan ett öre, utan att få igen det fullt ut, och ändå hafva de 9,000,000 kronor i nettobehållning. Det är således icke värdt att tala om, att städerna blifva tryckta. Möjligen äro städerna tryckta af sina kommunalutskylder. Men dessa åtaga sig kommunerna sjelfva till huru högt belopp de behaga och kunna icke åläggas något i detta hänseende af Riksdagen, och således är icke der någon fara å färde.

Här har vidare påståtts, att tilläggsbevillingen skulle användas för kapitalbildning. Jo, pytt ock! I samma stund som dessa medel inflyta, skola de inlevereras till Riksgäldskontoret, och de kunna således aldrig blifva afsedda för någon kapitalbildning, utan endast för afbetalning på Statskontorets skuld.

Tilläggsbevillingen skulle vara mindre populär, säger man, och det håller också jag med om, ty de, som icke fått vara med om att dela rofvet, tycka naturligtvis, att det är beklagligt att nödgas släppa till så stora summor, för att kunna godtgöra de stora skulder, som staten i följd af beviljade löneförbättringar åsamkat sig. Men icke är väl tilläggsbevillingen impopulär hos de herrar, som fått njuta frukterna af löneförhöjningarne!

Vidare påstod en talare, att vi kunde draga vaxlar på framtiden, ty statens inkomster skulle blifva mycket högre, än de beräknats. Jag ber då få fästa uppmärksamheten derpå, att för några år sedan hade Statskontoret 10, 15 à 18 millioner öfverskott i kassan, och då tyckte man det vara beqvämt att upptaga dessa belopp såsom inkomster i statsregleringen. Men de goda åren kommo icke igen, utan ett följande år blef det deficit i statsinkomsterna i stället för öfverskott, och derefter blef det icke så lätt att uppgöra statsregleringen som förut. Följden blef också naturligtvis den, att, då statens inkomster icke ökades, måste man antingen låna upp penningar för redan beslutade utgifter, eller också, såsom här är föreslaget, pålägga nya skatter.

Hvad ränteberäkningen beträffar, har Herr Nordenfalk redan upplyst, att dessa 585,000 kronor utgöra på öret beräknadt räntan,

efter 4½ procent på 13 millioner, så att derom torde icke vidare behöfva ordas.

Herr Rubenson önskade icke, att man åtog sig en så stor tilläggsbevillning, utan han höll sig vid hvad reservanterna yrkat eller 25 procent af bevillningen efter andra artikeln. Samma tal har jag hört både inom riksgäldsafdelningen och i Stats-Utskottet flera gånger citeradt af både den ene och den andre, men ingen af dessa personer har dock kunnat öfvertyga Andra Kammarens ledamöter inom Stats-Utskottet om, att man verkligen har skäl att hysa sådana förhoppningar, som tydligen afsågos med de vidlyftiga kalkyler, som uppställdes af Herr Rubenson.

För min del tror jag således vi böra gå in på hvad Stats-Utskottet här föreslagit. Det är ganska sannolikt, att Första Kammaren prutar och icke vill betala mer än räntan på skulden, men i så fall få vi försöka vår styrka vid gemensam votering, och då hyser jag förhoppning om, att icke blott landsortens representanter, utan äfven en stor del af stadsrepresentanterna i denna Kammare äfvensom ett stort antal af Första Kammarens ledamöter icke skola hesitera att göra rätt för sig, då de nu så länge balanserat skulden. Jag hoppas också, att man då icke beslutar vigilera upp nya lån eller sätta sig i ännu större skuld, under förtröstan på att öfverskott möjligen kunna inflyta, då skulden kan betalas. Detta har Riksdagen praktiserat i så många år, att det nu torde vara skäl att öfvergifva detta sätt och tänka på något bättre än att endast hopa skuld på skuld. Jag tror vi redan hafva tillräckligt med fonderade skulder, och man kan väl icke fortsätta att låna till evig tid, utan man måste en gång sluta med detta system. I annat fall kan man ådraga landet en kris, som skall åstadkomma så stora rubbningar i det nu bestående, att jag icke ens vill nämna dem, utan endast vill tro, att den som hittills hjälpt oss nog hjälper oss äfven då och allt framgent. Jag hoppas dock det icke skall komma derhän, att någon sådan kris blir förhanden, och vågar därför, på de af mig angifna grunder, yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr J. Anderson i Tenhult: Ingen skulle högre än jag önska, att tilläggsbevillningen kunde undvaras, men på hvad sätt skall statens behof fyllas? Tullar vill man ej veta af, ny skuldsättning vill man undvika, jag kan ej tänka mig möjligheten att fylla statens behof på annat sätt, än genom förhöjda skatter. Att öka den personliga skatten är origtigt, den är för stor som den är, återstår således ingen annan utväg än fylla statsbehovet med ökad bevillning, att utgå i mån af hvars och ens inkomster och förmögenhet.

Den allmänna bevillningen har, såsom vi nogsamt veta, de senare åren stigit i betydlig grad. 1874 års bevillningsstadga upptager allmänna bevillningen till 2,700,000 kronor, Kongl. kungörelsen den 31 maj 1878 bestämmer densamma till 4 millioner kronor och innevarande år är den 5,600,000 och har Stats-Utskottet föreslagit lika belopp för nästa år.

Ehuru allmänna bevillningen är stor, tror jag dock att Stats-

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

verket icke får den behållning deraf som vederbör, enär pröfningskomitéerna enligt 69 § samt 1 och 4 mom. af 75 § i bevillningsstadgan hafva allt för stor makt att förfoga öfver en del af bevillningsbeloppen.

Vid denna riksdags början, var jag uppe i Kongl. Kammarrätten och gjorde utdrag ur specialräkenskaperna, som då sednast ingått och bemärkte att pröfningskomitéerna anslagit mycket stora belopp, hvaraf jag nu vill nämna

i Stockholms län.....	3,988: 57,
i Upsala län	3,772: 40,
i Östergötlands län.....	5,073: 83,
i Kalmar län.....	6,365: 11,

och så vidare, utgörande för 20 län 94,818 kronor 56 öre. Om medelvärdet för de öfriga 4 länen tages till 4,740 kronor 90 öre, lika med medelbeloppet för de 20 länen, blir deraf en summa af 18,963 kronor 68 öre. Läggas härtill hvad pröfningskomitén utbetalt inom Stockholms stad, 13,510 kronor 35 öre, synes debiteringskostnaden för hela landet uppgå till 127,292 kronor 59 öre. För att se huru dessa belopp blifvit använda, så, utom den anteckning jag sjelf gjorde, utlöste jag afskrift af specialräkenskaperna för ett län, och deraf synes, att pröfningskomitén anslagit åt en af landtstatens tjänstemän 800 kronor, en annan 334 kronor 54 öre och åt en annan 319 kronor 81 öre o. s. v. Jag hade föreställt mig, att, sedan landtstatens embets- och tjänstemäns löner blifvit reglerade, och dessa, i likhet med andra statens embets- och tjänstemän, fått fasta löner och dertill tjänstgöringspenningar, dessa skulle sköta de göromål, som till sysslan höra, utan att tilldelas extra ersättningar, sådana som de af mig påpekade.

Det har af en talare här förut sagts, att bevillningsstadgan icke är sådan den bör vara, jag instämmer med honom häri, då jag åberopar andra ställen än hvad han afsåg.

Jag nämnde för en kort stund sedan den stora summa af 127,292 kronor 59 öre, som afgår från bevillningsbeloppet, och således ej kommer statsverket till godo. Läger man härtill de löner och pensioner, som utgå till landtstatens embets- och tjänstemän, samt afskedade sådana, så förefaller det mig, som behållningen till statsverket icke blir stor. Den behållning statsverket får, skulle väl således egentligen blifva tilläggsbevillningen, hvarom nu är fråga, ehvad den blir bestämd till 25 eller 50 procent.

Herr O. G. Nordenskjöld: Jag skall endast bedja att i korthet få förena mig i yrkandet om bifall till reservanternas förslag. Jag ber nemligen få konstatera, att äfven på landsbygden tilläggsbevillningen icke alls är populär; jag har icke träffat någon af mina komitenter, som icke gerna vill hafva den afskaffad. Af den utredning, frågan erhållit och hvad flere föregående talare yttrat, finner jag emellertid fullkomligt väl, att denna tilläggsbevillning är nödvändig, såvidt Riksdagen vill nu honorera det beslut 1879 års Riksdag fattade och söka i någon mån afbetala Statskontorets skuld. Men jag förenar

mig med reservanterna därför, att jag tycker, att på den af dem använta vägen jemväl ett ganska afsevärdt bidrag till skuldens förminskande skulle erhållas. Jag vill emellertid icke nu uppehålla Kammarren längre, då från båda håll åstadkommits tillräcklig sifferutredning, utan inskränker mig till yrkande om bifall till reservanternas förslag.

Angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering.
(Forts.)

Herr Fosser: I motsats till den siste ärade talaren ber jag att få förena mig med dem, som yrkat bifall till Stats-Utskottets förslag. Frågan är så genomdebatterad, att jag icke behöfver blifva lång i mitt anförande. Jag vill endast anhålla att få yttra några ord med anledning af de uttalanden, som blifvit af flere talare fälda rörande nu gällande bevillningsförordning.

Man har många gånger under riksdagen och äfven i dag låtit förstå, att hufvudskalet, hvarför majoriteten i denna Kammare önskar en tilläggsbevillning, skulle ligga deri, att med nu gällande bevillningsförordning, som från flere håll icke kan nog belastas med fel och brister, både rimliga och orimliga, jordbruksförmögenheten skulle, när fråga blir att genom bevillning fylla statens behof, slippa jemförelsevis lätt undan. Jag erkänner visserligen villigt, att nu gällande bevillningsförordning har rätt betänkliga brister, som behöfva afhjelpas, men jag tror också, att man i många fall ser brister, der inga sådana finnas, eller der bristfälligheterna i sjelfva verket äro skenbara och mera ligga i formen än i sjelfva saken. Det har ofta förefallit mig, som om den uppfattningen, att jordbrukarne vid bevillningens utgörande skulle befinna sig i en gynnad ställning, i många fall beror på ett förbiseende af åtskilliga i bevillningsförordningen förekommande stadganden i afseende på dels beskattningsmetoden och grunderna för beskattningen, dels ock åtskilliga andra förhållanden, hvilka sammanlagda göra det mycket svårt, ja rent af omöjligt att anställa någon säker jemförelse mellan de bevillningsbelopp, som utgå af jordbruksfastighet och andra beskattningsföremål, utan en sådan jemförelse blir alltid haltande, orimlig och i många fall i högsta grad missledande. Man jemför ofta med hvarandra inkommensurabla storheter, storheter som icke kunna jemföras. Jag vill anföra några exempel derpå. Den, som erlägger bevillning för fastighet, får enligt bevillningsförordningen icke tillgodonjuta något s. k. existensminimum, något afdrag för hvad som erfordras för lifvets nödvändiga underhåll, såsom förhållandet är med den, som erlägger bevillning för öfriga beskattningsföremål inom visst inkomstbelopp. Fastighetsegarne få icke heller tillgodonjuta något afdrag för skulder såsom industriidkarne och kapitalisterne, utan betala full bevillning, beräknad efter fastighetens taxeringsvärde, äfven om densamma skulle vara intecknad och belånad till sista öret af hvad den är värd. Jordegarne betala äfven bevillning under missväxtår, då egendomarne icke lemna någon afkastning, utan deras egare nödgas skuldsätta sig för att kunna betala sina utskylder och för att kunna lefva. I detta fall betalar jordegaren skatt och bevillning för hvad som icke lemna någon inkomst alls, utan i stället förlust. Jordegarne — de fleste af dem åtminstone — skola också, såsom vi veta, utgöra grundskatter, rustning och rotering, allmänna besvär af många-

Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)

handa slag m. m., hvarifrån öfriga skattskyldige äro befriade. Hvad beträffar utskylder för kommunala behof, så deltagar jordegaren uti dem dubbelt emot öfriga skattskyldige, då jorden åsättes, som bekant, en fyrk för hvarje 5 öre, men deremot öfriga beskattningsobjekt en fyrk för 10 öre af bevillningen.

Tager man allt detta i öfvervägande, hvilket man bör göra, då man vill anställa en rättvis och opartisk jemförelse mellan de olika bevillningsbeloppen för olika beskattningsföremål, tror jag att man skall finna, att jemförelsen icke är så lätt, som mången tror, och att innehafvare af jord icke äro så gynnade, som man från åtskilliga håll synes föreställa sig.

Jag skall emellertid icke förlänga diskussionen, utan ber att få yrka bifall till Stats-Utskottets betänkande.

Herr *Ola Månsson* förenade sig med Herr Fosser.

Herr Granlund: Jag skall endast yttra några få ord.

Flere föregående talare hafva framhållit, att det skulle förefinnas en viss motvilja från stadsrepresentanterna sida mot den s. k. tilläggsbevillningens utgörande. Jag tror det icke. Vi äro nog lika varmt intresserade för upprätthållande af statens kredit och lika vilige att bära de nödvändiga uppoffringar, hvilka dertill erfordras, som trots någon. Deremot kan man icke gilla de grunder, som för bevillningens utgörande tillämpas, och därför möter tilläggsbevillningen motstånd, ty icke kan det vara rätt att t. ex. lika stor bevilling, som utgår för en egendom med 20,000 kronors taxeringsvärde, skall drabba en arbetare med 900 kronors inkomst. Här har vid denna riksdag väckts en motion med syfte att i någon mån lindra bevillningens tunga för de lägre inkomsterna, men denna motion har icke ledt till något resultat. Utgången af den frågan tror jag icke väckte tillfredsställelse bland de klasser, den berörde, och med ännu mindre tillfredsställelse skall beslutet om tilläggsbevillningens fortfarande utgående emottagas inom hela landet. Jag anhåller att få till ledamöterna af Bevillnings-Utskottet, som har till uppgift att behandla sättet för bevillningens utgörande, hemställa att de vid behandlingen af tilläggsbevillningen måtte i någon mån behjerta innehållet af den motion, som senast inom denna Kammare blifvit väckt rörande denna fråga.

Jag instämmer med dem, som yrkat bifall till reservanternas förslag.

Herr *Ola Andersson* i Burlöf: Jag skall endast svara några ord till den siste talaren, för så vidt nemligen diskussionen *nu* blir slutad. Jag skall meddela honom och Kammaren den upplysningen, att Grenna stad, der han bor och som är en af de städer, han representerar, svarar för $\frac{1}{2}$ båtsman och betalar härför en ytterst billig vakansavgift, hvaruti t. ex. hyresmedel ingå med 4 à 5 kronor, hvilket belopp således skall svara mot halfva kostnaden för ett båtsmanstorp på landet. Jag ber äfven, med anledning af hvad han yttrade om de orätvisa grunder, efter hvilka bevillningen utgår, att få hemställa,

huruvida det ej sålunda finnes något skäl för honom att betänka, att andra utgifter finnas, hvilka trycka oröttvist. Dertill kommer något, som föll mig särskildt i minnet, då representanten för Grenna uppträdde och beklagade industrien och arbetarne, nemligen att fabriksrörelsen i Grenna enligt senaste statistik för fabriker och manufakturer för år 1879 visar 5 fabriker, *hvilka sammanlagdt äro taxerade till 79 kronors bevillning.* Huruvida detta är en illustration till fabriksrörelsen i den staden eller taxeringen derstädes, lemna jag derhän, men för min del tror jag, att det icke är så farligt med denna tilläggsbevillning, som man skulle tro i anledning af det väsen, man gör af densamma.

*Angående
den under
innevarande
riksdag verk-
ställda stats-
reglering.
(Forts.)*

Hvad arbetaren beträffar, så betalar den, som är taxerad för 400 kronors inkomst, 1 krona i bevillning. Tilläggsbevillningen enligt Utskottets förslag skulle drabba honom med 50 öre och enligt reservanternas förslag med 25 öre. Det är således egentligen om 25 öre tvisten gäller, och ett så ringa belopp synes mig ej kunna inverka på arbetarens ställning. Deremot påläggas ganska höga personliga afgifter i städerna, och det vore kanske mera skäl för stadsrepresentanten att se till, om det ej kunde vara tillfälle att taga bort något af sistnämnde slags beskattning.

Jag slutar med en uppmaning, att Riksdagen och särskildt denna Kammare måtte fatta ett beslut, som jag för min del anser skulle vara både representationen och nationen värdigt, nemligen att betala den lilla del på skulden, som Stats-Utskottet föreslagit, på det att vi icke i längden skola fortfara att betäcka årliga utgifter med utländskt lån.

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

I detta yttrande instämde Herrar *L. J. Larsson* och *Johannes Bengtsson*.

Herr Granlund: Jag vill endast erinra den föregående talaren derom, att, när jag inom Riksdagen uppträder, jag icke *kan* uppfatta min ställning endast såsom representant för vare sig den ene eller andra orten eller staden, utan såsom svenska folkets representant.

Herr Olof Andersson i Lyckorna: Det är under diskussionen yttradt, att denna tilläggsbevillning icke är något som svenska folket tackar för. Detta är sanning, men på samma gång är det ett oafvisligt behof, att statsverket får medel att dermed betala sina skulder.

Jag tillhör därför den del af Kammaren, som biträder Stats-Utskottets föreliggande förslag.

Öfverläggningen angående Utskottets hemställan i punkten 1 förklarades härmed slutad. Enligt de yrkanden, som derunder förekommit, gaf Herr Talmannen propositioner såväl på bifall till berörda hemställan som ock på afslag derå och bifall i stället till det förslag, som blifvit framställt uti punkten 1 af Herrar Nordenfeldts, Grefve Beck-Friis' m. fl:s i ämnet afgifna reservation; och fann Herr Tal-

mannen svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Votering begärdes, i anledning hvaraf en så lydande omröstningsproposition uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som bifaller hvad Stats-Utskottet hemställt i 1:sta punkten af dess Memorial N:o 67, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets förevarande hemställan, godkänt motsvarande punkt i det förslag, som innefattas uti Herrar Nordenfelts, Grefve Beck-Friis' m. fl:s vid Memorialet fogade reservation.

Omröstningen, i vanlig ordning företagen, utföll med 106 ja mot 60 nej; hvadan Utskottets hemställan bifallits.

Punkterna 2 och 3:

Blefvo äfvenledes bifallna.

§ 4.

Föredrogos och godkändes Riksdagens Kanslis förslag dels till en § i Riksdagsbeslutet, N:o 15, angående redovisning för de inom härad eller tingslag utdebiterade medel och om revision af sådan redovisning, dels ock till Riksdagens underdåniga skrivelser:

N:o 56, angående ändring i 42 § af Kongl. Förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 29 Juni 1866; och

N:o 57, angående omarbetning af folkskolestadgan.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag rörande här förut omförmälda af Kammaren fattade beslut, hvarefter Kammarrens ledamöter åtskildes kl. 3 e. m.

In fidem
H. A. Kolmodin.

Fredagen den 22 April.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes, under Herr vice Talmannens ledning, det på förmiddagen hållna sammanträde.

§ 1.

Till bordläggning anmäldes Stats-Utskottets Memorial N:o 68, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kammarens skiljaktiga beslut i fråga om dels förstärkande af statsverkets grundfond, dels allmänna bevillningen för år 1882.

§ 2.

Föredrogs och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse, N:o 58, angående medgifvande för Strömsholms nya kanalbolag att medelst årliga afbetalningar gälda återstoden af en bolagets skuld till staten.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 8 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.